

Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районы
Кубас авыл жирлеге Советы
КАРАРЫ

2023 елның 10 феврале

№ 30/1

Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының «Кубас авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы турында нигезләмәне раслау хакында

Чистай шәһәр прокурорының 2023 елның 9 гыйнварындагы 02-08-02-2023 номерлы протестын караганнан соң, «Россия Федерациясе Бюджет кодексына һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү һәм 2022 елда Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары үтәлеше үзенчәлекләрен билгеләү турында «Федераль законның 10 статьясына үзгәрешләр кертү хакында» 2022 елның 4 ноябрендәге 432-ФЗ номерлы, «Россия Федерациясе Бюджет кодексына һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү, Россия Федерациясе Бюджет кодексының аерым нигезләмәләренең гамәлдә булуын туктатып тору, Россия Федерациясе закон актларының аерым нигезләмәләренең үз көчләрен югалтуын тану һәм 2023 елда Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары үтәлеше үзенчәлекләрен билгеләү турында» 2022 елның 21 ноябрендәге 448-ФЗ номерлы, «Россия Федерациясе Бюджет кодексына һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2022 елның 28 декабрендәге 562-ФЗ номерлы федераль законнар нигезендә, Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районы Кубас авыл жирлеге Советы

КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының «Кубас авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең бюджет процессы турындагы нигезләмәне әлеге каарга күшүмтә нигезендә расларга.

2. Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районы Кубас авыл жирлеге Советының түбәндәге каарлары үз көчләрен югалткан дип танырга:

«Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының «Кубас авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы турында нигезләмәне раслау хакында» 2021 елның 26 октябрендәге 13/1 номерлы;

«Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районы Кубас авыл жирлеге Советының «Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының «Кубас авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы турындагы нигезләмәне раслау хакында» 2021 елның 26 октябрендәге 13/1 номерлы каарына үзгәрешләр кертү турында» 2022 елның 24 маенданы 22/2 номерлы каары.

3. Әлеге каарны билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарырга һәм Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының рәсми сайтында (<http://chistopol.tatarstan.ru/>) урнаштырырга.

Кубас авыл жирлеге
башлыгы

Н.С. Логинова

Кубас авыл жирлеге Советының
2023 елның 10 февралендәге
30/1 номерлы қаарына
кушымта

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЧИСТАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ «КУБАС АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ» МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНДӘ БЮДЖЕТ ПРОЦЕССЫ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

1 бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1 статья. Бюджет процессының хокукий нигезе

1. Әлеге Нигезләмә Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» Татарстан Республикасы Законы, «Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының «Кубас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге уставы (алга таба - жирлек Уставы), шулай ук Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының «Кубас авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең башка муниципаль хокукий актлары нигезендә эшләнгән, Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының «Кубас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке бюджеты проектын төзү һәм карау нигезләрен һәм тәртибен, Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының «Кубас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке бюджетын төзүне һәм үтәүне, аны үтәүне тикшереп торуны, бюджет хисабын, тышкы бюджет төзүне, тикшерүне һәм раслауны, тышкы бюджет тәртибен билгели.

2. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган тәшенчәләр һәм терминнар Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән мәгънәләрендә кулланыла.

2 статья. Жирлек бюджетының хокукий рәвеше

1. Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының «Кубас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке бюджеты (алга таба - жирлек бюджеты, жирлек) һәм аның үтәлеше турында хисап Кубас авыл жирлеге Советы қаары формасында эшләнә һәм раслана.

2. Жирлек бюджеты чираттагы финанс елына һәм план чорына төзелә һәм өч елга раслана.

3. Жирлек бюджеты проектын төзү Кубас авыл жирлегенең башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә һәм Кубас авыл жирлеге Советы қаарлары таләпләрен үтәгән килеш кабул ителә торган тәртиптә гамәлгә ашырыла.

4. Кубас авыл жирлеге Советының жирлек бюджеты турындагы қаары чираттагы финанс елының 1 гыйнварыннан үз көченә керә һәм, әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексында жирлек бюджеты турындагы қаар белән башкасы каралмаган булса, финанс елының 31 декабренә кадәр гамәлдә була.

5. Жирлек бюджеты турындагы қаар билгеләнгән тәртиптә имзаланғаннан соң ун көннән дә соңға калмыйча рәсми басылып чыгарга тиеш.

3 статья. Бюджет классификациясе

1. Жирлек бюджетын төзү һәм үтәү, бюджет хисаплылыгын төзү Россия Федерациясендә билгеләнгән бюджет классификациясе нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Жирлекнең бюджет вәкаләтләренә Россия Федерациясенең бюджет классификациясен жирлек бюджетына қараган өлешендә куллану тәртибен билгеләү, детальләштерү һәм билгеләү керә.

3. Кубас авыл жирлеге Башкарма комитеты керем төрләре буенча кодлар исемлеген раслый, аларның төп администраторлары-жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм (яки) алар қарамагындагы казна учреждениеләре.

4. Кубас авыл жирлегенең Башкарма комитеты жирлек бюджетының максатчан статьялары исемлеген һәм кодларын билгели.

Жирлек бюджетыннан бирелә торган максатчан билгеләнешле бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар исәбеннән финанс белән тәэммин ителә торган жирлек бюджеты кодлары һәм чыгымнарың максатчан статьялары исемлеген билгеләү тәртибе жирлек Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

4 статья. Бюджет процессының принциплары һәм этаплары

1. Жирлекнең бюджет процессы Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән Россия Федерациясе бюджет системасы принципларына нигезләнә.
2. Бюджет процессының төп этаплары булып түбәндәгеләр тора:
  - 1) жирлек бюджеты проектын төзү;
  - 2) жирлек бюджетын карау һәм раслау;
  - 3) жирлек бюджетын үтәү;
  - 4) жирлек бюджетының үтәлешен тикшереп тору;
  - 5) бюджет исәбен гамәлгә ашыру;
  - 6) бюджет хисаплылыгын төзү, тышкы тикшерү, карау һәм раслау.

5 статья. Бюджет процессында катнашучылар һәм аларның бюджет вәкаләтләре

1. Бюджет процессында түбәндәгеләр катнаша:
  - 1) Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районның «Кубас авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башлыгы (алга таба - жирлек башлыгы);
  - 2) Кубас авыл жирлеге Советы (алга таба текст буенча - жирлек Советы);
  - 3) Кубас авыл жирлеге Башкарма комитеты (алга таба текст буенча - жирлек Башкарма комитеты);
  - 4) Контроль-ревизия комиссиясе;
  - 5) бюджет акчаларын бүлүчеләр, баш бүлүчеләр;
  - 6) баш администраторлар, бюджет керемнәре администраторлары;
  - 7) бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының администраторлары, баш администраторлар;
  - 8) бюджет акчаларын алучылар.

2. Жирлек Советы:

- 1) жирлек бюджетын карый һәм аны үтәү турында хисап раслый;
- 2) муниципаль минималь социаль стандартларны һәм жирлек бюджеты чыгымнарының башка нормативларын раслый;
- 3) жирле салымнар һәм жыемнар кертә, алар буенча ставкалар күләмнәрен билгели һәм аларны түләү буенча законнар тарафыннан бирелгән хокуклар чикләрендә ташламалар бирә;
- 4) заемнарының максатлары, рәвешләре, суммалары турында караплар кабул итә;
- 5) жирлек бюджетын үтәүнен аерым мәсьәләләрен карау барышында тикшереп тора;
- 6) жирлек бюджетының үтәлешен тикшереп торуны гамәлгә ашыручи органнарының хокукый статусын төзи һәм билгели;
- 7) депутатларның, жирле үзидарәнен сайланулы органнары әгъзаларының, жирле үзидарәнен дайими нигездә үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыручи сайланулы вазыйфаи затларының, муниципаль һәм башка хәzmәткәрләрнең хәzmәте өчен түләү күләмнәрен һәм шартларын билгели;
- 8) бюджетара трансфертларны булу методикасын һәм (яисә) бирү тәртибен эшли һәм раслый;
- 9) Россия Федерациясе Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләрнең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясенең, жирлек Уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә

ашыра.

3. Жирлекнең Башкарма комитеты:

1) жирлек бюджеты проектын төзүне, жирлек бюджетын үтөүне, шул исәптән жирлек бюджеты керемнәрен жыюны тәэммин итә;

2) жирлек Советы карарының жирлек бюджеты турындагы карары проектын һәм аның үтәлеше турындагы хисапны раслауга тәкъдим итә;

3) жирлек бюджетын үтөүне оештыра;

4) жирлек бюджеты проектын төзү һәм жирлек бюджеты үтәлеше турында хисап ясау өчен кирәклө төп күрсәтмә бирүчеләрдән, акча алучылардан һәм материаллар ала;

5) жирлек башкарма комитетының финанс ресурслары белән эш итә;

6) Россия Федерациясенең бюджет законнары, жирлек Советы карарлары нигезендә жирлек бюджетын үтәү өчен җаваплы;

7) жирлек Советының жирлекне социаль-икътисадый үстерү планнарын һәм программаларын раслау, аларның үтәлеше турындагы хисапларны раслау турындагы карарлары проектларын билгеләнгән тәртиптә жирлек Советына кертә;

8) жирлек бюджетына муниципаль алышмаларны жәлеп итү турында шартнамәләр, шулай ук жирлек бюджеты акчаларын кире кайтару нигезендә бири турында шартнамәләр төзи;

9) жирлекнең чыгым йөкләмәләре реестрын алып бару тәртибен билгели;

10) жирлек бюджеты акчаларын алучыларның, бюджет кредитлары, муниципаль гарантияләр алучыларның финанс хәлен тикшерә;

11) жирлекнең муниципаль бурыч китабын алып бара;

12) жирлек бюджеты үтәлешен алдан, агымдагы һәм аннан соңғы тикшереп торуны гамәлгә ашыра;

13) жирлек бюджеты акчалары белән операцияләр башкара;

14) жирлек бюджетының үтәлеше турында хисап төзи;

15) жирлек бюджеты акчаларыннан файдалану турында билгеләнгән рәвешләр буенча хисаплар биရуңең төп күрсәтмә бирүчеләрдән, күрсәтмә бирүчеләрдән, жирлек бюджеты акчаларын алучылардан һәм күрсәтелгән акчаларны алуга, күчерүгә һәм алуға бәйле башка белешмәләрне таләп итү хокукуна ия;

16) кредит оешмаларыннан жирлек бюджеты акчалары белән операцияләр турында белешмәләр ала;

17) бюджет канунчылыгының ачыкланган хокук бозуларын бетерү таләбе белән бюджет процессының баш бүлүчеләргә, боеручыларга һәм жирлек бюджеты акчаларын алучыларга тиешле дәрәжәдә үтәлмәве турында кисәтүләр чыгара һәм аларны бетерүне тикшереп тора;

18) билгеләнгән тәртиптә, шул исәптән финанс контроле органнары күрсәтмәләре буенча, баш бүлүчеләрнең, жирлек бюджеты акчаларын алучыларның максатчан билгеләнеше буенча файдаланылмаган бюджет акчалары құләмендә шәхси счетларыннан акчаларны күчерә;

19) бюджет законнары нигезендә жирлек бюджетын алучыларның барлык счетларыннан бюджет кредитлары рәвешендә бирелгән акчаларны, алар буенча кире кайтару срогы тәмамланган акчаларны, шулай ук бюджет кредитларыннан файдаланган өчен түләнергә тиешле процентларны төшереп калдыра;

20) жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчеләргә, бүлүчеләргә һәм алучыларга законнарда һәм тиешле шартнамәләрдә каралган җаваплылық чараларын куллана;

21) жирлек бюджеты акчаларын алучыларның, баш урнаштыручыларның һәм аларның жыелма реестрын алып бара;

22) бюджет йөкләмәләре лимитын төп бүлүчеләр, бүлүчеләр һәм турыдан-туры алучылар өчен билгели һәм раслый;

23) бюджет ассигнованиеләрен һәм (яисә) бюджет йөкләмәләре лимитларын бюджет акчаларының баш бүлүчеләренә житкерү тәртибен билгели;

24) Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы, Федераль салым хезмәте,

Татарстан Республикасы буенча Федераль казначылык идарәсе белән бюджет мәсьәләләре буенча үзара мәнәсәбәтләрне гамәлгә ашыра;

25) бюджет кредитын кире кайтару буенча юридик затның һәм муниципаль берәмлекнең йөкләмәләрен үтәүне тәэммин иту ысулы буларак бирелә торган банк гарантиясенең ышанычлылыгын (ликвидлыгын) бәяләү тәртибен билгели;

26) Россия Федерациясенең бюджет законнары, әлеге Нигезләмә һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителә торган, бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актлар нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Контроль-ревизия комиссиясе түбәндәге вәкаләтләрне гамәлгә ашыра:

1) бюджет акчаларыннан файдалануның экономиясен һәм нәтижәлелеген билгеләүгә юнәлдерелгән нәтижәлелеген аудит буенча;

2) җирлек бюджеты турындагы каарлар, Россия Федерациясе бюджет законнарының башка норматив хокукий актлары проектларын, шул исәптән җирлек бюджетының курсәткечләренең (параметрларының һәм характеристикаларының) нигезлелеген тикшерү буенча;

3) муниципаль программаларга экспертиза ясау;

4) бюджет процессын анализлау һәм мониторинглау, шул исәптән бюджет процессында ачыкланган тайпылышларны бетерү һәм Россия Федерациясе бюджет законнарын камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

5) бюджет акчаларын баш урнаштыручылар, бюджет керемнәренең баш администраторлары, эчке финанс аудиты бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары тарафыннан гамәлгә ашыруны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

6. Бюджет акчаларын баш бүлүче (бүлүче) (алга таба - ГРБС).

6.1. Җирлек бюджетының ГРБСы җирлекнең Башкарма комитеты булып тора.

6.2. ГРБС түбәндәгे бюджет вәкаләтләренә ия:

- расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларыннан файдалануның нәтижәлелеген, адреслылыгын һәм максатчан характеристын тәэммин итә;

- үзенә буйсынган эш биручеләрнең һәм бюджет акчаларын алучыларның исемлеген тәзи;

- бюджет йөкләмәләренең һәм бюджет ассигнованиеләренең расланган лимитлары чикләрендә үтәлергә тиешле чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара;

- бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра, бюджет ассигнованиеләрен нигезләүне тәзи;

- бюджет язмасын тәзи һәм алып бара, бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство карамагындагы курсәтмә биручеләр һәм бюджет акчаларын алучылар буенча бүлә һәм бюджетның тиешле өлешен башкара;

- бюджет йөкләмәләре лимитларын формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;

- жыелма бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;

- ведомство буйсынуындагы учреждениеләрнең бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;

- муниципаль биремнәрне формалаштыра һәм раслый;

- субвенцияләр, бюджеттара субсидияләр һәм бюджет законнарында билгеләнгән башка субсидияләр алучыларның аларны биргәндә билгеләнгән шартларның үтәлешен тикшереп торуны тәэммин итә;

- үз эшчәнлеге өлкәсендә ведомство финанс контроле оештыра һәм гамәлгә ашыра;

- ГРБСның бюджет хисабын формалаштыра;

- бюджет акчаларын алучыларның үз буйсынуындагы акчалата йөкләмәләре буенча җирлек исеменнән тиешенчә җавап бирә;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә кабул ителә торган, бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий

актларда билгеләнгән бүтән бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

6.3. Жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүче судта жирлек исеменнән жирлеккә карата дәгъвалар буенча жавап бирүче вәкиле сыйфатында чыгыш ясый:

1) жирле үзидарә органнарының яисә әлеге органнарының вазыйфаи затларының законсыз гамәлләре (гамәл кылмавы) нәтижәсендә физик затка яисә юридик затка китерелгән зиянны, шул исәптән законга яисә башка хокукий актка туры килми торган жирле үзидарә органнары актларын чыгару нәтижәсендә, каплау турында;

1.1) акчаларны, шул исәптән суд чыгымнарын, казна учреждениесеннән - бурычлыны, аның шәхси счетын (счетын) Федераль казначылык органында, Россия Федерациисе субъектының финанс органында, жирлекнең финанс органында, Россия Федерациисең бюджеттан тыш дәүләт фонды идарәсе органында (Россия Федерациисе Үзәк банкы учреждениесендә яисә кредит оешмасында) ачылган акчаларны, шул исәптән суд чыгымнарын алу турында;

2) казна учреждениесе булып торучы бюджет акчаларын алучыга аның акчалата йөкләмәләрен үтәү өчен тапшырылган бюджет йөкләмәләре лимитлары житмәгәндә тәкъдим ителә;

3) федераль закон нигезендә тиешле гавами-хокукий белем бирү мәнфәгатьләре булган жирлеккә карата Россия Федерациисе бюджет законнары нигезендә федераль бюджет чарапарын, Россия Федерациисе субъекты бюджетын, муниципаль берәмлек бюджетын баш урнаштыручының вәкаләтләрен гамәлгә ашыручи орган тәкъдим итә торган башка дәгъвалар буенча.

7. Жирлек бюджетының бюджет чарапары (алга таба - РБС) бүлеге - бюджет акчаларын алучылар арасында бюджет ассигнованиеләрен һәм бюджет йөкләмәләре лимитларын бүлү хокукуна ия жирле үзидарә органы, бюджет һәм автоном учреждениеләр.

РБС түбәндәгэ бюджет вәкаләтләренә ия:

- бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра;
- бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын бюджет акчаларын алучыларга бүлеп бирә һәм бюджетның тиешле өлешен үти;
- бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;
- максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләрне, субвенцияләрне һәм башка бюджетара трансферларны, шулай ук Россия Федерациисе Бюджет кодексында билгеләнгән башка субсидияләрне һәм бюджет инвестицияләрен, аларны биргәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне алучылар тарафыннан үтәүне тәэммин итә;
- бюджет акчаларының тиешле баш бүлүчесе билгеләгән очракта һәм тәртиптә бюджет акчаларының баш бүлүчесенең үз карамагында булган аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

8. Жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторы:

1) үзенә буйсынган жирлек бюджеты керемнәренең администраторлары исемлеген төзи;

2) урта сроклы финанс планын яисә жирлек бюджеты проектын төзу өчен кирәkle белешмәләрне тапшыра;

3) касса планын төзу һәм алып бару өчен белешмәләр бирә;

4) жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторын формалаштыра һәм аның бюджет хисабын тапшыра;

5) Россия Федерациисе керемнәре чыганаклары исемлегенә һәм бюджет керемнәре чыганаклары реестрына беркетелгән керем чыганаклары турындағы белешмәләрне керту өчен;

6) Россия Федерациисе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән мондый методикага карата гомуми таләпләр нигезендә бюджетка керемнәр керүне фаразлау методикасын раслый;

7) Россия Федерациисең бюджет законнарында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актларда

билгеләнгән бүтән бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

Жирле үзидарә органнары булган һәм (яисә) алар карамагындагы казна учреждениеләре булган жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторларының бюджет вәкаләтләре жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла;

9. Жирлек бюджеты керемнәре администраторы:

1) алар буенча бюджетка түләүләрне, пеняларны һәм штрафларны башкаруның тулысынча һәм үз вакытында башкарлыуын исәпләүне, исәпкә алуны һәм тикшереп торуны гамәлгә ашыра;

2) бюджетка түләүләр буенча бурыч, пенялар һәм штрафлар түләтүне гамәлгә ашыра;

3) бюджетка артык түләнгән (түләтелгән) түләүләрне, пеняларны һәм штрафларны, шулай ук мондый кире кайтаруны үз вакытында башкармаган өчен процентларны һәм артык түләтелгән суммага исәпләнгән процентларны кире кайтару турында карап кабул итә һәм Россия Федерациясе Финанс министрлыгы билгеләгән тәртиптә кире кайтаруны гамәлгә ашыру өчен Федераль казначылык органына йөкләмә тапшыра;

4) Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына түләүләрне исәпләү (төгәлләштерү) турында карап кабул итә һәм Федераль казначылык органына хәбәрнамә тапшыра;

5) жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторы билгеләгән очракта һәм тәртиптә жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторына жирлек бюджеты керемнәренең тиешле баш администраторы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен кирәkle белешмәләрне һәм бюджет хисаплылыгын төзи һәм тапшыра;

6) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр өчен физик һәм юридик затлар тарафыннан акчалар түләү өчен кирәkle мәгълүматны, шулай ук Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәрен формалаштыру чыганаклары булган башка түләүләрне «Дәүләт һәм муниципаль түләүләр турында» 2010 елның 27 июнендәге 210-ФЗ номерлы Федеरаль законда билгеләнгән тәртип нигезендә дәүләт һәм муниципаль түләүләр турында дәүләт мәгълүмат системасына тапшыра, мона Россия Федерациясе законнарында каралган очраклар керми;

7) бюджетка түләүләр буенча бурыч түләүгә ышанычсыз дип тану турында карап кабул итә;

8) Россия Федерациясенең бюджет законнарында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән бүтән бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

9.1. Дәүләт хакимиите органнары (дәүләт органнары), жирле үзидарә органнары, жирле администрация органнары, бюджеттан тыш дәүләт фонdlарының идарә органнары, Россия Федерациясе Үзәк банкы, бюджет вәкаләтләрен башка оешмалар артыннан беркетү, жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторы тарафыннан Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән гомуми таләпләр нигезендә дәүләт функцияләрен үтәү буенча алар башкарған вәкаләтләрне исәпкә алып башкарыла.

9.2. Жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторлары исемлеге, Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән гомуми таләпләр нигезендә, жирлек Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторлары исемлегендә жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторларының бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручи органнар (оешмалар) исемнәре һәм жирлек керемнәренең аларга беркетелә торган төрләре (ярдәмче төрләре) булырга тиеш.

9.3. Жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторлары исемлегенә түбәндәгеләр кертелергә тиеш:

дәүләт хакимиятенең (дәүләт органнарының) федераль органнары (булекчәләре) һәм (яисә) дәүләт хакимиятенең федераль органнары (дәүләт органнары) карамагындагы, Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртип нигезендә жирле бюджет керемнәренең баш администраторлары вәкаләтләрен бирү турында федераль дәүләт хакимияти органнары (дәүләт органнары) кабул иткән хокукий актлар нигезендә жирлек бюджеты

көрөмнәренең баш администраторларының бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручи дәүләт хакимияте (дәүләт органнары) һәм (яисә) казна учреждениеләре;

- Россия Федерациясе Үзәк банкы;

- Россия Федерациясе субъектларының дәүләт хакимияте органнары (дәүләт органнары) һәм (яисә) алар карамагындагы, Россия Федерациясе субъектының югары башкарма органы билгеләгән тәртип нигезендә жирле бюджет көрөмнәренең баш администраторларының бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручи казна учреждениеләре;

- жирле үзидарә органнары һәм (яисә) алар карамагындагы казна учреждениеләре.

Жирлек бюджеты көрөмнәренең баш администраторлары исемлегендә түбәндәгеләр курсәтелә:

бюджет көрөмнәренең баш администраторы кодын курсәтеп, жирлек бюджеты көрөмнәренең баш администраторы исеме;

бюджет көрөмнәренең тәре коды;

бюджет көрөмнәре кодының исеме

10. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы:

1) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының үзенә караган администраторлары исемлекләрен тәзи;

2) бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча көрөмнәр һәм түләүләр планлаштыруны (фаразлауны) гамәлгә ашыра (Евразия икътисадый берлеге хокуқына һәм Россия Федерациясе законнарына мәжбүри түләүләргә, Евразия икътисадый берлеге хокуқында һәм таможня жайга салуы турында Россия Федерациясе законнарында каралган акчалата залогка бәйле операцияләргә, бердәм салым түләвенә бәйле операцияләргә, аванс түләүләренә бәйле операцияләргә керми);

3) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларын каплау өчен билгеләнгән ассигнованиеләрнең адреслылыгын һәм аның карамагына бүләп бирелгән акчалардан файдалануның максатчан характеристын тәэммин итә;

4) бюджет ассигнованиеләрен бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының ведомство администраторлары буенча бүлә һәм жирлек бюджетының тиешле өлешен башкара;

5) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторының бюджет хисабын формалаштыра.

10.1. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы дәүләт хакимияте органнарына (дәүләт органнары), жирле үзидарә органнарына, жирле администрация органнарына, башка оешмаларга бюджет дефицитын финанслау чыганакларының баш администраторына дәүләт хакимияте органнарына (дәүләт органнары), жирле үзидарә органнарына, жирле үзидарә органнарына, жирле администрация органнарына, башка оешмаларга беркетү, Россия Федерациясе хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары белән операцияләрне гамәлгә ашыру буенча алар башкарған вәкаләтләрне исәпкә алып башкарыла.

10.2. Жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлегене Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән гомуми таләпләр нигезендә жирле администрация тарафыннан раслана.

10.3. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлегендә бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының тәп администраторларының бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручи органнар (оешмалар) исеме һәм аларга беркетелә торган бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары булырга тиеш.

11. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары администраторы:

1) бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча көрөмнәр һәм түләүләр планлаштыруны (фаразлауны), Евразия икътисадый берлеге хокуқына һәм Россия Федерациясе законнарына мәжбүри түләүләргә карата каралган аванс түләвенә бәйле операцияләрне, Евразия икътисадый берлегенең хокуқында һәм таможня жайга салуы турындагы Россия Федерациясе законнарында каралган мәжбүри түләүләргә бәйле

операцияләрне, акчаларга бәйле операцияләрне исәпкә алып) гамәлгә ашыра;

2) бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары бюджетына керүнең тулылыгын һәм үз вакытында башкарлынуң тикшереп тора;

3) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджеттән керемнәр һәм түләүләр тәэммин итә;

4) бюджет хисабын төзи һәм тапшыра;

5) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының тиешле баш администраторы тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә үз карамагында булган жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторының аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

6) Россия Федерациясенең бюджет законнарында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән бүтән бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

11.1. Жирлек бюджеты керемнәре администраторлары, жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары администраторлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә бюджетлар керемнәре администраторлары (бюджетлар кытлыгын финанслау чыганаклары администраторлары) үзе ачкан шәхси счетларында исәпкә алынган керемнәр буенча үzlәренең бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыралар, артык түләнгән яисә артык түләтәлмәгән суммаларны кире кайтару (исәпләү, төгәлләштерү) буенча операцияләр үткәрүгә карарлар кабул итәләр һәм күрсәтмәләр өзөрлиләр, шулай ук мондый кире кайтаруны үз вакытында башкармаган процентларны һәм артык түләтәлмәгән суммаларны үз вакытында гамәлгә ашырган өчен процентлар суммалары һәм күрсәтелгән күрсәтмәләрне Федераль казнага үтәү өчен жибәрәләр.

12. Бюджет чараларын алучы:

1) бюджет катнашмасын төзи һәм үти;

2) бюджет йөкләмәләренең һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләренең китерелгән лимитлары чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) үти;

3) үзенә караплануын тәэммин итә;

4) бюджет язмасын үзгәрту буенча тәкъдимнәрне баш бүлүчегә (бүлүчегә) кертә;

5) бюджет исәбен алыш бара (бухгалтерлык исәбен алыш баруны тәэммин итә);

6) бюджет хисабын төзи (бюджет хисаплылыгын булдыруны тәэммин итә) һәм бюджет акчаларын алучының тиешле баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет акчалары хисабын тапшыра;

7) Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актларда кабул ителгән башка вәкаләтләрне башкара.

13. Жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүченең (бүлүченен), жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторының (администраторның) бюджет вәкаләтләре эчке финанс контролен гамәлгә ашыру һәм эчке финанс аудитын финанслау чыганакларының бюджет вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.

5.1 статья. Казначылык түләүләре системасы, казначылык ярдәме, казначылык хезмәте күрсәту

1. Казначылык түләүләре системасы казначылык түләүләрен оештыру һәм эшләү кагыйдәләре буенча үзара эш итүче казначылык түләүләре системасында катнашучылар һәм операторлар жыелмасы булып тора.

2. Казначылык түләүләре системасында турыдан-туры катнашучылар булып түбәндәгеләр тора:

1) жирлекнең финанс органнары;

2) бюджет керемнәре администраторлары;

3) федераль бюджет акчаларын алучылар;

4) федераль казначылыкта шәхси счетлары ачылган бюджеттән акчалар алучылар

hем казначылык озатуында катнашучылар;

3. Казначылык түлөулөре системасының турыдан-туры катнашучылары булып түбәндегеләр тора:

1) жирле бюджет акчаларын алучылар;

2) жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары администраторлары;

3) муниципаль бюджет hем автоном учреждениеләр;

4) жирлекнең финанс органында ачылган бюджет акчаларын алучылар hем казначылык ярдәмендә катнашучылар.

Өлөгө статьяның 2 пунктында күрсәтелгән казначылык түлөулөре системасында катнашучылар, Федераль казначылыкка Россия Федерациясе Бюджет кодексының 220.2 статьясы нигезендә жирлек финанс органының аерым функцияләре бирелгән очракта, казначылык түлөулөре системасында турыдан-туры катнашучылар булып тора.

4. Жирлек бюджеты керемнәре администраторларының операцияләрен исәпкә алу аның тарафыннан Федераль казначылыкта ачыла торган шәхси счетларында башкарыла.

Жирлек бюджетын үтәү операцияләрен исәпкә алу жирлекнең финанс органнарында ачыла торган шәхси счетларда, Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән очраклардан тыш, Федераль казначылыкта жирлекнең финанс органына ачыла торган шәхси счетларда башкарыла.

Россия Федерациясе Бюджет кодексының 220.1 статьясында күрсәтелгән шәхси счетлар Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242.14 статьясында билгеләнгән казначылык счетларының тиешле төрлөренә ачыла.

Бердәм казначылык счетының акчалата акчалары, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242.8 статьясында билгеләнгән казначылык түлөулөре системасында катнашучыларның Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242.14 статьясында күрсәтелгән казначылык счетларында калган акчалары исәбеннән, милли муллык фонды акчалары белән операцияләрне башкару hем чагылдыру өчен казначылык счетларыннан тыш, тезелә.

Бердәм казначылык счеты акчасына түләттерү рөхсәт ителми.

Бердәм казначылык счетында калган акчалар белән идарә итү буенча операцияләрне Федераль казначылык гамәлгә ашыра.

5. Жирле бюджет үтәлешенә Казначылык хезмәте күрсәту тиешенчә жирлек финанс органына жирлек бюджетының бердәм счетын ачып гамәлгә ашырыла.

Федераль бюджет чарапарын алучылар, шулай ук жирлекнең финанс органнары, Россия Федерациясе субъекты (жирле бюджет) бюджеты акчаларын алучылар, жирле бюджет бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының администраторлары, казначылык түлөулөре системасында турыдан-туры катнашучылар булып торучы, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә жирлек бюджетының бердәм счетында акчалар белән эш итә.

6. Жирлек бюджетына керемнәр исәпләү hем бүлү буенча операцияләрне гамәлгә ашыру hем кире кайтару өчен казначылык счетларына күчерелергә тиеш.

Федераль казначылык Россия Федерациясе бюджет системаю бюджетлары арасында кертемнәрне исәпкә ала hем аларны бүлүнне гамәлгә ашыра, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексының 40 статьясы положениеләре нигезендә тиешле бюджетларның бердәм счетларына кертемнәрнең бүленгән суммаларын санап чыга.

7. Жирлек бюджеты акчаларын алучыларның вакытлыча күрсәтмәсенә Россия Федерациясе законнары нигезендә керә торган чарапар белән операцияләрне исәпкә алу hем Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән очракларда hем тәртиптә кире кайтарылырга яисә күчерелергә тиешле акчалар белән тиешенчә федераль казначылыкта, Россия Федерациясе субъектының (муниципаль берәмлек) финанс органында ачыла торган шәхси счетларда башкарыла.

Бюджет акчаларын алучыларның вакытлыча карамагына керә торган акчалар белән

операцияләргә казначылык хезмәте күрсәту вакытлыча эш итүгә керә торган акчалар белән операцияләрне гамәлгә ашыру һәм чагылдыру өчен Федераль казначылыкта казначылык счетлары ачылу белән гамәлгә ашырыла.

Федераль бюджет акчаларын алучылар, Россия Федерациясе субъекты (җирле бюджет) бюджеты акчаларын алучылар, федераль Казначылыкта ачылган вакытлыча боерыкка керә торган акчаларны исәпкә алу буенча шәхси счетлар, Россия Федерациясе законнары нигезендә вакытлыча күрсәтмәгә керә торган акчалар белән операцияләрне гамәлгә ашыру һәм чагылдыру өчен тиешле казначылык счетларында акчалар белән эш итәләр.

8. Муниципаль бюджет һәм автоном учреждениеләр акчалары белән операцияләрне исәпкә алу, федераль законнарда билгеләнгән очраклардан тыш, ул Федераль казначылыкта, Россия Федерациясе субъектының (муниципаль берәмлекнең) финанс органында ачылган шәхси счетларда башкарыла.

Бюджет һәм автоном учреждениеләр чарапары белән операцияләргә казначылык хезмәте күрсәту бюджет һәм автоном учреждениеләрнең акча чарапары белән операцияләрне гамәлгә ашыру һәм чагылдыру өчен казначылык счетларының Федераль казначылыгында ачылу белән гамәлгә ашырыла.

Бюджет һәм автоном учреждениеләр Россия Федерациясе законнары нигезендә бюджет һәм автоном учреждениеләрнең акча чарапары белән операцияләрне гамәлгә ашыру һәм чагылдыру өчен тиешле казначылык счетларына акча средстволары белән эш итә.

9. Жирле бюджеттан бирелгән акчалар жирлек бюджетыннан акча алучылар акчалары белән операцияләрне исәпкә алу, федераль законнарда билгеләнгән очраклардан тыш, ул Федераль казначылыкта, Россия Федерациясе субъектының (муниципаль берәмлекнең) финанс органында ачылган шәхси счетларда башкарыла.

Жирлек бюджетыннан акчалар алучылар акчалары белән операцияләргә казначылык хезмәте күрсәту казначылык счетларының Федераль казначылыгында бюджеттан акча алучыларның акчаларын алу операцияләрен гамәлгә ашыру һәм чагылдыру максатында гамәлгә ашырыла.

Акча алучылар акчалары белән операцияләр жирлек бюджетыннан казначылык счетларында жирлекнең финанс органына ачылган бюджет акчалары белән операцияләрне башкару һәм чагылдыру өчен башкарыла.

Акча алучылар жирлек бюджетыннан Россия Федерациясе законнары нигезендә бюджеттан акча алучыларның акчалата чарапары белән операцияләрне гамәлгә ашыру һәм чагылдыру өчен тиешле казначылык счетларына акча средстволары белән эш итә.

10. Казначылык озатуында катнашучы - акча биргәндә билгеләнгән шартларга һәм (яисә) максатларга туры килүен раслаганнан соң файдаланучы Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242.25 һәм 242.26 статьялары нигезендә билгеләнгән чарапар алучы товарлар, эшләр, хезмәтләр житештерүче юридик зат, индивидуаль эшкуар, физик зат;

11. Дәүләт контрактлары, шартнамәләр (килешүләр), контрактлар (шартнамәләр) нигезендә алына торган акчалар федераль бюджет турында федераль законда билгеләнгән чарапар Казначылык ярдәме күрсәтелергә тиеш.

Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242.23 статьясындағы 5 пункты нигезендә Казначылык ярдәменә түбәндәгеләр ия:

- жирлек Советының муниципаль хокукий акты белән жирлек бюджеты турында муниципаль контрактлар, килешүләр (килешүләр), контрактлар (килешүләр) нигезендә алына торган акчалар, аларның утәлешен финанс белән тәэммин итү чыганагы жирле бюджеттан бирелә торган акчалар;

- федераль законнарда, Россия Федерациясе Хөкүмәте карарларында (Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242.27 статьясындағы 1 пунктчасының дүртенче абзацында күрсәтелгән акчаларны да кертеп) билгеләнгән очракларда, казначылык озатуында катнашучылар ала (алган) акчалар;

- жирлек башкарма комитеты билгеләгән жирле бюджеттан Россия Федерациясе

Бюджет кодексының 242.26 маддәсeneң 1 пунктында билгеләнгән очракларга ёстәмә рәвештә казначылык ярдәме күрсәтелергә тиешле акчалар.

Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242.26 статьясындагы 1 пункты нигезендә билгеләнгән акчаларны Казначылык белән тәэммин иту Россия Федерациясе Бюджет кодексының 220.2 статьясы нигезендә жирлек финанс органының аерым функцияләрен башкарганда жирлекнең финанс органы яисә Федераль казначылык тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Юридик затларга, шәхси эшмәкәрләргә, физик затларга - товар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләргә бирелә торган акчалар казна күзәтүе астында булмый:

1) нигезендә:

- гомуми файдаланудагы тимер юл транспортында йөкләр hәм пассажирлар ташуны оештыру hәм гамәлгә ашыру буенча хезмәт күрсәтүләр, шәһәр hәм шәһәр яны транспортында йөрү билетлары, шәһәр hәм шәһәр яны транспортында йөрү өчен билетлар, аренда максатларында, казначылыкта инженерлык чeltәrlәren, коммуникацияләрне, корылмаларны, корылмаларны күчерү (тоташтыру) эшләрен алып бару, илтеп житкерү, илтеп житкерү, илтеп житкерү, илтеп житкерү, шулай ук федераль законнар нигезендә башкарма хакимиятнең ведомство буйсынуындагы ведомство буйсынуындагы органнары тарафыннан түләүләрне башкару максатларында дәүләт проект документацияләрен hәм инженерлык чeltәrlәren, коммуникацияләрен үткәрүгә дәүләт проект документациясен hәм инженерлык документациясен үткәрү нәтижәләренә экспертиза ясау максатыннан, шәһәр hәм шәһәр яны транспортында йөрү өчен билетлар, вакытлы басмаларга имзалар, аренда максатларында;

- муниципаль казна учреждениеләре башкарган муниципаль контрактлар (контрактлар);

- үтәүләре Россия Федерациясе законнары нигезендә банк тарафыннан алып барылырга тиешле муниципаль контрактлар;

- субсидияләр (бюджет инвестицияләре) бирү турында шартнамәләрне (килешүләрне) үтәү кысаларында төзелгән контрактлар (шартнамәләр), Россия Федерациясе Хөкүмәте карары буенча;

- гуманитар ярдәм курсәту, янғыннарның, аварияләрнең, стихияле hәм башка бәла-казаларның нәтижәләрен бетерү максатларында төзелә торган муниципаль контрактлар, контрактлар (килешүләр) Россия Федерациясе Президенты яисә Россия Федерациясе Хөкүмәте карарлары буенча шактый матди югалтуларга hәм халықның тормыш эшчәnlеге шартларын бозуга кitergәn муниципаль контрактлар, контрактлар (килешүләр);

2) алынмаган керемнәрне каплау яисә товарларны житештерүгә (реализацияләүгә), эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә бәйлә рәвештә фактта тотылган чыгымнарны каплау тәртибендә;

3) фән hәм техника, мәгариф, мәдәният, сәнгать hәм массакуләм мәгълүмат чаралары өлкәсендә дәүләт алдындағы казанышлары өчен (грантлардан тыш, аларны бирү шартлары куелган грантлардан тыш, аларны биргән вакытта билгеләнгән шартларга hәм (яисә) максатларга туры килүен раслаганнан соң аларны куллану таләбе куелган грантлардан тыш, Россия Федерациясе Президенты hәм Россия Федерациясе Хөкүмәте грантлары, премияләр, стипендияләр hәм башка бүләкләүләр);

4) социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешмаларга, шулай ук жирлек Советы карары белән күрсәтелгән башка юридик затларга;

5) Россия Федерациясе Президенты карары буенча мәдәни, мәгариф hәм башка иҗтимагый файдалы эшчәnlекне тәэммин итүгә мәлкәти кертем рәвешендә коммерциягә карамаган оешмаларга.

12. Казначылык озатуында катнашучыларның акчалары белән операцияләргә казначылык хезмәте курсәту Федераль казначылык тарафыннан расланган тәртип нигезендә казначылык счетын ачып, казначылык ярдәмендә катнашучыларның акчалата чаралары белән операцияләрне гамәлгә ашыру hәм чагылдыру өчен казначылык счетларын ачып гамәлгә ашырыла.

13. Әлеге Кодексның 242.25 һәм 242.26 статьяларында күрсәтелгән акчалар финанс тәэминаты чыганагы булган казначылық озатуында катнашучыларның акчалары белән операцияләрне исәпкә алу, федераль законнарда билгеләнгән очракларда, ул Федераль казначылыкта, Россия Федерациисе субъектының (муниципаль берәмлекнең) финанс органында ачылган шәхси счетларда башкарыла.

14. Россия Федерациисе Хөкүмәте карары нигезендә Россия Федерациисе субъекты башкарма хакимиятенең иң югары органы, жирлек башкарма комитеты мәрәжәгате нигезендә жирлек башкарма комитеты органнарының, аларның территориаль органнарының, казна учреждениеләре карамагындагы, физик затларга хәzmәт өчен түләү һәм башка түләүләр буенча түләүләр, шулай ук аларга бәйле рәвештә Россия Федерациисе бюджет системасы бюджетларына мәжбүри түләүләр һәм аларны күчерү буенча түләүләр, бюджет хисабын төзү һәм тапшыру, бюджет һәм автоном учреждениеләрнең консолидацияләнгән хисабын, әлеге бюджет хисабы нигезендә төzelә торган башка мәжбүри хисаплылыкны төзү һәм тапшыру, мондый хисаплылыкны тиешле дәүләт (муниципаль) органнарына тапшыруны тәэммин иту буенча вәкаләтләре, Россия Федерациисе Хөкүмәте, Федераль казначылыкка билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә тапшырылырга мөмкин.

15. Жирлекнең финанс органнары Россия Федерациисе Хөкүмәте билгеләгән очракларда һәм тәртиптә Россия Федерациисе Бюджет кодексының 242.26 статьясында күрсәтелгән акчаларны казначылык яғыннан киңәйтлән алыш баруны гамәлгә ашырырга хокуклы.

6 статья. Жирлек бюджеты керемнәре

1. Жирлек бюджеты керемнәре Россия Федерациисенең бюджет законнары, салымнар һәм жыемнар турындагы законнар һәм башка мәжбүри түләүләр турындагы законнар нигезендә төzelә.

2. Жирлек Советы каарларының жирлек бюджеты керемнәренең гомуми күләмен үзгәртүгә кiterә торган һәм жирлек бюджеты турындагы каар проекты кертелгәннән соң кабул ителгән нигезләмәләре агымдагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджетына үзгәрешләр керткәндә чираттагы финанс елында агымдагы финанс елына һәм план чорына агымдагы финанс елы күрсәткечләре өлешендә исәпкә алыша.

3. Бюджетның салым булмаган керемнәре чыганаклары булып торучы түләүләр түләнә торган норматив хокукый актлар, муниципаль хокукый актлар, шартнамәләр аларны исәпләү тәртибе, күләмнәре, сроклары һәм (яисә) аларны түләү шартлары турында нигезләмәләрне күздә тотарга тиеш.

7 статья. Жирлек бюджеты чыгымнары

1. Жирлек бюджеты чыгымнарын формалаштыру Россия Федерациисе законнарында билгеләнгән дәүләт хакимияте органнарының, Татарстан Республикасының һәм жирле үзидарә органнарының вәкаләтләрен чикләүгә бәйле чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла, аларны үтәү Россия Федерациисе законнары, шартнамәләр һәм килешүләр нигезендә чираттагы финанс елында һәм план чорында жирлек бюджеты акчалары исәбеннән башкарылырга тиеш.

2. Бюджет ассигнованиеләренә тубәндәгеләр керә:

1) муниципаль хәzmәtlәr күrsətү, шул исәптән муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар кайтартуга, эшләр башкаруга, хәzmәtlәr күrsətүгә муниципаль контрактлар өчен түләүгә ассигнованиеләр;

2) халыкны социаль тәэмmin иту;

3) муниципаль учреждениеләр һәм муниципаль унитар предприятиеләр булмаган юридик затларга бюджет инвестицияләре биry;

4) бюджетара трансфертлар биry;

5) муниципаль бурычка хәzmәt күrsətү;

6) жирле үзидарә органнарының яисә әлеге органнарының вазыйфаи затларының

законсыз гамәлләре (гамәл кылмаулары) нәтижәсендә гражданга яисә юридик затка китерелгән зыянны туләтү турында жирлеккә карата дәгъвалар буенча суд актларын үтәү.

3. Муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә бюджет ассигнованиеләренә тубәндәгеләргә бюджет ассигнованиеләре керә:

1) казна учреждениеләре функцияләрен үтәүне тәэммин иту, шул исәптән физик һәм юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәту (эшләр башкару);

2) бюджет һәм автоном учреждениеләргә субсидияләр бирү, алар тарафыннан муниципаль биремне үтәүне финанс белән тәэммин итүгә субсидияләрне дә кертеп;

3) муниципаль учреждениеләр булмаган коммерциягә карамаган оешмаларга субсидияләр бирү, шул исәптән күрсәтелгән оешмалар тарафыннан физик һәм (яисә) юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) шартнамәләр (килешүләр) нигезендә;

4) муниципаль ихтыяжларны тәэммин иту өчен товарлар, эшләр һәм хезмәт күрсәтүләр сатып алу (казна учреждениесе функцияләрен үтәүне тәэммин иту өчен бюджет ассигнованиеләреннән һәм казна учреждениеләре муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләреннән тыш), шул исәптән тубәндәге максатларда:

- физик һәм юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәту;

- дәүләт оборона заказы кысаларында кораллану, хәрби һәм махсус техника, житештерү-техник билгеләнештәге продукция һәм мәлкәтне эшләү, сатып алу һәм ремонтлау;

-муниципаль матди резервка товарлар сатып алу;

5) муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыру.

6) социаль өлкәдә муниципаль хезмәт күрсәтүләргә муниципаль социаль заказны үтәүне финанс белән тәэммин иту максатларында товарлар, эшләр, хезмәтләр житештерүчеләргә, физик затларга, шулай ук физик затларга субсидияләр бирү.

4. Казна учреждениеләре функцияләрен тәэммин итүне үз эченә ала:

- жирле үзидарә органнары хезмәткәрләренең, муниципаль вазыйфаларны, муниципаль хезмәткәрләрне, хезмәткәрләрне, хезмәткәрләрнең башка категорияләрен биләүче затларның хезмәт хакы, хезмәт шартнамәләре (хезмәт контрактлары, контрактлары) һәм Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары, муниципаль хокукуй актлар нигезендә командировка һәм башка түләүләр;

- муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар китерү, эшләр башкару, хезмәтләр күрсәту өчен түләү;

- Россия Федерациясе бюджет системасына салымнар, жыемнар һәм башка мәжбүри түләүләр түләү;

- үз эшчәнлеген башкарганда казна учреждениесе китергән зыянны каплау.

5. Физик һәм юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль биремне исәпкә алып, шулай ук аны хисап финанс елында һәм агымдагы финанс елында үтәү белән гамәлгә ашырыла.

6. Муниципаль биремдә тубәндәгеләр булырга тиеш:

1) муниципаль хезмәт күрсәтүләрнең (башкарылган эшләрнен) сыйфатын һәм (яисә) күләмен (эчтәлеген) характеристлаучы күрсәткечләр;

2) муниципаль биремнәң үтәлешен тикшереп тору тәртибе, шул исәптән аны вакытыннан алда туктату шартлары һәм тәртибе;

3) муниципаль биремне башкару турындағы хисаплылыкка таләпләр.

Физик һәм юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә муниципаль биремдә шулай ук тубәндәгеләр булырга тиеш:

1) тиешле хезмәтләрдән файдаланучы физик һәм (яисә) юридик затлар категорияләрен билгеләү;

2) тиешле хезмәтләр күрсәту тәртибе;

3) Россия Федерациясе законнарында аларны түләүле нигездә күрсәту каралган

очракларда физик яисә юридик затларның тиешле хезмәт күрсәтүләре өчен түләүгә инч чик бәяләр (тарифлар), йә курсәтелгән бәяләрне (тарифларны) Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән очракларда билгеләү тәртиби.

Муниципаль бирем күрсәткечләре муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга), казна учреждениесенең бюджет сметасын төзүгә бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру, шулай ук бюджет яисә автоном учреждениегә муниципаль биремне үтәүгә субсидияләр күләмен билгеләү өчен жирлек бюджеты проектын төзегендә кулланыла.

Муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) муниципаль бирем муниципаль учреждениеләр тарафыннан эшчәнлекнең төп төрләре буларак муниципаль учреждениеләр тарафыннан жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә күрсәтелә торган муниципаль хезмәтләр исемлеге нигезендә төзелә.

Муниципаль биремнәрне үтәүне финанс белән тәэммин иту жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә жирлек бюджеты акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

Муниципаль биремне үтәүне финанс белән тәэммин иту күләме, эшчәнлекнең билгеләнгән өлкәләрендә дәүләт сәясәтен эшләү һәм норматив-хокукий җайга салу функцияләрен гамәлгә ашыручи федераль хакимият органнары билгеләгән гомуми таләпләрне үтәп, жирлек башкарма комитеты тарафыннан каралган тәртиптә раслана торган муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә норматив чыгымнар нигезендә исәпләнә.

Россия Федерациясе законнары нигезендә муниципаль учреждениеләрне гамәлгә куючының функцияләрен һәм вәкаләтләрен гамәлгә ашыручи жирле үзидарә органы каары буенча, муниципаль биремне үтәүне финанс белән тәэммин иту күләмен билгеләгәндә эшләр башкаруга чыгымнар нормативлары файдаланыла.

7. Муниципаль ихтияжларны тәэммин иту өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алулар, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләрен исәпкә алыш, дәүләт һәм муниципаль ихтияжларны тәэммин иту өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алулар өлкәсендә контракт системасы турындагы Россия Федерациясе законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Муниципаль контрактлар, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 72 статьясындагы 3 пунктында билгеләнгән очраклардан тыш, бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә төзелә һәм түләнә.

8. Жирлек Советының жирлек бюджеты турындагы каарында жирлек бюджетыннан акчалар бирү шартлары билгеләнергә мөмкин, алар нигезендә мондый акчалар жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә бирелә.

9. Юридик затларга (дәүләт (муниципаль) учреждениеләргә), индивидуаль эшкуарларга, шулай ук физик затларга - товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләргә субсидияләр, алышмаган керемнәрне каплау һәм (яисә) финанс белән тәэммин иту (тотылган товарларны житештерүгә (саткан товарлардан тыш), эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә бәйле чыгымнарны каплау максатларында түләүсез һәм кире кайтарылмый торган нигездә бирелә.

Юридик затларга (муниципаль учреждениеләргә субсидияләр, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексының 78 статьясындагы 7 пунктында күрсәтелгән субсидияләр), индивидуаль эшкуарларга, шулай ук физик затларга - товар житештерүчеләргә, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне житештерүчеләргә - субсидияләр жирлек бюджеты турында жирлек Советы каарында һәм аның нигезендә жирлек башкарма комитетының муниципаль хокукий актларында яисә жирле үзидарә органнарының вәкаләтле актларында каралган очракларда һәм тәртиптә жирлек бюджетыннан бирелә.

Жирлек бюджетында «Социаль өлкәдә дәүләт (муниципаль) хезмәт күрсәтүгә дәүләт (муниципаль) социаль заказ турында» Федераль закон һәм аның нигезендә кабул ителгән башка норматив хокукий аклар нигезендә социаль өлкәдә муниципаль хезмәт күрсәтүгә муниципаль социаль заказы үтәүне финанс белән тәэммин иту максатларында товарлар, эшләр, хезмәтләр житештерүчеләргә, физик затларга субсидияләр каралырга мөмкин:

1) Россия Федерациясе Бюджет кодексының 69.2 статьясында каралган муниципаль биремне бюджет һәм автоном учреждениеләр тарафыннан үтәүне финанс белән тәэммин

итүгө;

2) конкурс нәтижәләре буенча төзелгән социаль өлкәдә муниципаль хезмәтләр күрсәтү турындагы килешү өчен;

3) социаль өлкәдә муниципаль хезмәт алуга социаль сертификат нигезендә социаль өлкәдә муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә бәйле чыгымнарны финанс белән тәэммин итү (каплау) турындагы килешү өчен.

Россия Федерациясе Бюджет кодексының 78.1 статьясындагы 2 пунктында күрсәтелгән коммерциягә карамаган оешмаларга социаль өлкәдә муниципаль хезмәт күрсәтүгә муниципаль социаль заказны үтәүне финанс белән тәэммин итү максатларында субсидияләр Россия Федерациясе Бюджет кодексының 78.4 статьясы нигезендә жирлек бюджетыннан бирелә.

Россия Федерациясе Бюджет кодексының 78.4 статьясындагы 1 пунктының 2 һәм 3 бүлекләрендә каралган субсидияләр бирү жирлек бюджетыннан жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә «Социаль өлкәдә муниципаль хезмәт күрсәтүләргә муниципаль социаль заказ турында» Федераль закон һәм аның нигезендә кабул ителгән Россия Федерациясенең башка норматив хокукий актлары нигезендә социаль өлкәдә муниципаль хезмәтләр башкаручыларны сайлап алу нәтижәләре буенча төзелгән килешүләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

10. Жирлек бюджетында бюджет һәм автоном учреждениеләргә алар тарафыннан муниципаль биремне үтәүне финанс белән тәэммин итүгә субсидияләр каралган, шул исәптән социаль өлкәдә муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә муниципаль социаль заказны үтәү қысаларында, алар физик һәм (яисә) юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә норматив чыгымнарны һәм муниципаль мәлкәтне тотуга норматив чыгымнарны исәпкә алып исәпләнгән.

Жирлек бюджетыннан бюджет һәм автоном учреждениеләргә башка максатларга субсидияләр бирелергә мөмкин.

Әлеге пунктның беренче абзацы нигезендә жирлек бюджетыннан субсидияләр бирү тәртибе жирлек Башкарма комитеты каары белән билгеләнә.

Әлеге пунктның икенче абзацы нигезендә (Россия Федерациясе Бюджет кодексының 78.4 статьясы нигезендә бирелә торган субсидияләрдән тыш) субсидияләр бирү үтәүнен һәм шартларын билгеләү тәртибе жирлек бюджетыннан жирлек Башкарма комитеты каары белән билгеләнә.

11. Халыкны социаль тәэммин итүгә бюджет ассигнованиеләренә гражданнарга социаль түләүләр бирүгә йә халыкка социаль ярдәм чараларын гамәлгә ашыру максатларында товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алуга бюджет ассигнованиеләре керә.

Халыкны социаль тәэммин итү гавами норматив йөкләмәләр кабул итү юлы белән гамәлгә ашырылырга мөмкин.

Күрсәтелгән гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә бюджет ассигнованиеләре пенсияләр, пособиеләр, компенсацияләр һәм башка социаль түләүләр рәвешендә йөкләмәләрнен һәр төре буенча аерым-аерым карала.

12. Муниципаль милектәге капиталъ төзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә гамәлгә ашырыла.

Муниципаль милектәге капиталъ төзелеш объектларына инвестиция проекты рәвешендә бюджет инвестицияләрен әзерләү һәм гамәлгә ашыру турындагы каарлар жирлек Башкарма комитеты тарафыннан кабул ителә.

Жирлекнең капиталъ төзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре жирлекнең капиталъ кертемнәре программасына кертелгән бер миллиард сумнан артык смета бәясе инвестиция проектларына ярашлы рәвештә һәр инвестиция проекты буенча аерым-аерым жирлек бюджетында чагылыш таба.

Жирлекнең муниципаль милкендәге капиталъ төзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре жирлекнең капиталъ

кертемнәре программасына кертелгән 100 миллион сумнан артық смета бәясе инвестиция проектларына ярашлы рәвештә һәр инвестиция проекты буенча аерым-аерым жирлек бюджеты түрындагы каарда чагылыш таба. Жирлекнең муниципаль милкендәге капитал төзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре жирлекнең капитал кертемнәре программасына кертелгән 100 миллион сумнан да ким булмаган смета бәясе инвестиция проектлары нигезендә жирлекнең жыелма бюджет язмасы составында жирлек бюджеты түрындагы каарда суммар чагылыш таба.

Инвестиция проектлары нигезендә муниципаль милектәге капитал төзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре бюджетара субсидияләр исәбеннән финанслашу гамәлгә ашырыла торган инвестиция проектлары нигезендә жирлек Советы каары нигезендә чыгымнарның ведомство структурасы составындағы һәр инвестиция проекты буенча аерым-аерым расланырга тиеш.

Төп акчаларга капитал кертемнәр рәвешендә муниципаль милектәге капитал төзелеш объектларына бюджет инвестицияләре концессия килешүләре нигезендә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

13. Муниципаль учреждениеләр һәм муниципаль унитар предприятиеләр булмаган юридик затларга бюджет инвестицияләрен бирү күрсәтелгән юридик затларның устав (жыелма) капиталларының эквивалент өлеشنә муниципаль милекнең Россия Федерациясе законнары нигезендә мондый юридик затларның устав (жыелма) капиталларында муниципаль берәмлек катнашында рәсмиләштерелә торган хокуклары барлыкка килүгә кiterə.

Муниципаль берәмлек карамагындағы устав (жыелма) капиталында муниципаль берәмлек өлешенә рәсмиләштерү Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган тәртиптә һәм бәяләр буенча гамәлгә ашырыла.

14. Дәүләт яисә муниципаль учреждениеләр һәм дәүләт яисә муниципаль унитар предприятиеләр булып тормаган юридик затларга бюджет инвестицияләрен бирү күрсәтелгән юридик затларның устав (жыелма) капиталларының эквивалент өлеشنә муниципаль милек хокукуы барлыкка килүгә кiterə, ул Россия Федерациясе граждан законнары нигезендә мондый юридик затларның устав (жыелма) капиталларында муниципаль берәмлек катнашында рәсмиләштерелә. Муниципаль берәмлек карамагындағы устав (жыелма) капиталында муниципаль берәмлек өлешенә рәсмиләштерү Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган тәртиптә һәм бәяләр буенча гамәлгә ашырыла.

Дәүләт яисә муниципаль учреждениеләр булмаган юридик затларга бюджет инвестицияләре бирү түрінде каар кабул иту тәртибе жирлек бюджетыннан жирлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Дәүләт яисә муниципаль учреждениеләр һәм дәүләт яисә муниципаль унитар предприятиеләр булып тормаган юридик затларга капитал төзелеш объектларына һәм (яисә) күчесез мөлкәт объектларын сатып алуға бюджет инвестицияләре бирү түріндеги каарлар тиешенчә жирлек Башкарма комитетының норматив хокукий актлары рәвешендә кабул ителә.

Әлеге статьяның 1 пунктында күрсәтелгән юридик затларга (әлеге статьяның 1 пунктында икенче абзацында күрсәтелгән бюджет инвестицияләреннән тыш) бирү планлаштырыла торган бюджет инвестицияләре, юридик затны, бирелә торган бюджет инвестицияләренең күләмен һәм максатларын күрсәтеп, әлеге каарга аерым күшүмтә буларак бюджет түріндеги каар белән расланы.

Жирлек Башкарма комитеты белән юридик зат арасында әлеге статьяның 1 пунктында күрсәтелгән шартнамә жирлекнең инвестицияләр субъекты милкендә катнашуы түрінде килешү бюджет түріндеги каар үз көченә көргөн көннән соң өч ай эчендә рәсмиләштерелә.

Әлеге статьяның 1 пунктында күрсәтелгән юридик затларга бюджет инвестицияләре бирүгә бәйле рәвештә жирле бюджет акчалары исәбеннән төзелгән шартнамәләргә карата

таләпләр жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелгән шартнамәләрнең булмавы бюджет инвестицияләрен тапшырмая өчен нигез булып тора.

15. Хужалык алып бару хокукуна нигезләнгән муниципаль унитар предприятиең бюджет инвестицияләре бирү муниципаль унитар предприятиеләр турындагы законнарда билгеләнгән тәртиптә муниципаль унитар предприятиенең устав фондын тиешле дәрәҗәдә арттыруга кiterə.

Оператив идарә итү хокукуна нигезләнгән муниципаль унитар предприятиең, автоном һәм бюджет учреждениесенә бюджет инвестицияләре бирү оператив идарә итү хокукундагы төп средствонарның, муниципаль унитар предприятиенең, автоном һәм бюджет учреждениесенең хакын тиешле дәрәҗәдә арттыруга кiterə.

Күрсәтелгән бюджет инвестицияләрен бирү жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

16. Муниципаль милектәге капитал төзелеш объектларына жирлек бюджетыннан бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыру рөхсәт ителми.

8 статья. Жирлек бюджетыннан бирелә торган бюджетара трансфертларның рәвешләре

Жирлек бюджетыннан бюджетара трансфертлар тубәндәге формада бирелә:

муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр;

Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән очракларда Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр; башка бюджетара трансфертлар.

9 статья. Жирлек бюджетыннан муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр

1. Россия Федерациисе Бюджет кодексы таләпләре нигезендә кабул ителә торган жирлек Советы каарларында караплан очракларда һәм тәртиптә башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен үтәгәндә барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслашу максатларында, шул исәптән, шәһәр округы булган инфраструктурасы бергәләп үстерү өчен муниципальара хезмәттәшлек турында төзелгән килешүләрне гамәлгә ашыруны тәэммин итү максатларында, төзү тәртибе Россия Федерациисе Хөкүмәте билгеләгән гомуми таләпләр нигезендә жирлек уставы һәм (яисә) жирлек Советының норматив хокукий актлары белән билгеләнә торган инфраструктурасы уртак үстерү өчен муниципалитетара хезмәттәшлек турында төзелгән килешүләрне гамәлгә ашыруны тәэммин итү максатларында жирлек бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

2. Әлеге статьядә күрсәтелгән субсидияләрне бирү максатлары һәм шартлары жирлек Советы каары белән билгеләнгән тәртиптә төзелә торган жирле администрацияләр арасындагы килешүләр белән билгеләнә.

10 статья. Жирлек бюджетыннан субсидияләр

1. Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән тәртиптә жирлек бюджетыннан субсидияләр Татарстан Республикасы бюджетына бирелә.

2. Әлеге статьяның 1 пунктында күрсәтелгән бюджетара субсидияләр Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә жирлек бюджетында карала.

11 статья. Чистай муниципаль районы бюджетына жирлек бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар

Россия Федерациисе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм тиешле Татарстан Республикасы законнары, Чистай муниципаль районы бюджеты таләпләре нигезендә кабул ителә торган жирлек Советы каарларында караплан очракта һәм тәртиптә жирлек бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар, шул исәптән төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлар бирелергә мөмкин.

12 статья. Резерв фонды

1. Жирлек бюджетының чыгым өлешендә жирлек Башкарма комитеты резерв фондын төзү күздө тотыла.

2. Жирлек бюджетының чыгым өлешендә жирлек Советының һәм жирлек Советы депутатларының резерв фондларын булдыру тыела.

3. Жирлек Башкарма комитетының резерв фонды құләме жирлек Советы карары белән жирлек бюджеты турында билгеләнә.

4. Жирлек Башкарма комитетының резерв фонды акчалары көтөлмәгән чыгымнарны финанс белән тәэммин итүгә, шул исәптән авария-торғызу эшләрен уздыруга һәм табигый бәла-казаларның һәм башка гадәттән тыш хәлләрнең нәтижәләрен бетерүгә бәйле башка чарапарга, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексының 81 статьясындагы 6 пункттында күрсәтелгән тәртиптә каралган башка чарапарга жибәрелә.

5. Жирлек Башкарма комитетының резерв фондының жирлек бюджеты составында каралган бюджет ассигнованиеләре жирлек Башкарма комитеты күрсәтмәсе буенча кулланыла.

6. Жирлек Башкарма комитетының резерв фондының бюджет ассигнованиеләреннән файдалану турындағы хисап бюджет үтәлеше турындағы еллық хисапка күшымта итеп бирелә.

13 статья. Жирлек бюджетында каралмаган чыгымнарны гамәлгә ашыру

1. Әгәр гамәлдәге чыгым йөкләмәләре төрләре буенча чыгым йөкләмәләрен арттыруны яисә аны кабул итүгә кадәр бер генә гавами-хокукий берәмлек тарафыннан да үтәлмәгән чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен көртүне күздә тоткан муниципаль хокукий акт кабул итепсә, күрсәтелгән муниципаль хокукий акт чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен башкару чыганакларын һәм тәртибен билгели торган нормаларны, шул исәптән финанс ресурсларын Россия Федерациясе бюджет системасының тиешле бюджетларына чыгым йөкләмәләренең яңа төрләренә тапшыру зарурлығы булган очракта, үз әченә алыша тиеш.

2. Чыгымнарның яңа төрләрен кабул итүгә бюджет ассигнованиеләрен бирү яисә чыгым йөкләмәләренең гамәлдәге төрләрен үтәүгә бюджет ассигнованиеләрен арттыру, бюджет турындағы карапарга йә ағымдагы финанс елында бюджет турындағы карапарга тиешле үзгәрешләр көртөлгәннән соң бюджет турындағы жирлек Советы карапарына бюджет турындағы өстәмә керемнәр чыганаклары булганда һәм бюджет чыгымнарның аерым статьялары буенча бюджет ассигнованиеләре қыскартканда, чираттагы финанс елы башыннан гына гамәлгә ашырылырга мөмкин.

14 статья. Жирлекнәң чыгым йөкләмәләре

1. Жирлекнәң чыгым йөкләмәләре түбәндәгеләр нәтижәсендә барлықка килә:

1) жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча һәм Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә жирле үзидарә органнарын хәл итәргә хокуклы башка мәсьәләләр буенча муниципаль хокукий актлар кабул итү, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча, шул исәптән муниципаль берәмлек килешүләре) шартнамәләре (килешүләре) муниципаль берәмлек тарафыннан шәһәр округын уртак үстерү өчен муниципалитетара хезмәттәшлек турында килешүләр төзү;

2) жирле үзидарә органнары тарафыннан үzlәrenә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда муниципаль хокукий актлар кабул итү;

3) муниципаль казна учреждениеләре жирлек исеменнән шартнамәләр (килешүләр) төзү.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 1 һәм 3 пунктларында күрсәтелгән жирлекнәң чыгым йөкләмәләре жирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль билгеләнә һәм жирлек бюджеты қытлығын финанслауның үз керемнәре һәм чыганаклары исәбеннән башкарыла.

3. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 2 пунктында күрсәтелгән жирлекнәң чыгым йөкләмәләре жирле үзидарә органнарының Россия Федерациясе законнары һәм

Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль хокукый актлары белән билгеләнә, Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган тәртиптә жирлек бюджетына бирелә торган Татарстан Республикасы бюджетыннан субвенцияләр исәбеннән һәм чикләрендә башкарыла.

Тиешле субвенцияләрне исәпләү методикаларында кулланыла торган нормативлар арттырылган, муниципаль берәмлекнең күрсәтелгән чыгым йөкләмәләрен тулысынча үтәү өчен кирәkle өстәмә чыгымнары финанс белән тәэммин итү үз керемнәре һәм жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

4. Жирле үзидарә органнары тиешенчә федераль законнара, Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән очраклардан тыш, федераль дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелгән мәсьәләләрне хәл итүгә бәйле чыгым йөкләмәләрен билгеләргә һәм үтәргә хокуксыз.

5. Жирле үзидарә органнары башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелмәгән һәм аларның компетенцияләреннән федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары тәшереп калдырылмаган мәсьәләләрне хәл итүгә бәйле чыгым йөкләмәләрен бары тик үз финанс чаралары (бюджетара трансфертлардан тыш) булганда гына билгеләргә һәм башкарыга хокуклы.

6. Жирлекнең чыгым йөкләмәләре реестры жирлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә алыш барыла.

15 статья. Жирлек бюджеты кытлыгы

1. Жирлек бюджетының чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елында дефициты, әлеге статьяның 2 пунктында билгеләнгән чикләүләрне үтәп, жирлек бюджеты турындагы карап белән билгеләнә.

2. Жирлек бюджеты кытлыгы, кертемнәрнең расланган күләмен һәм (яисә) салым керемнәренең өстәмә нормативлары буенча керемнәрен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренең расланган гомуми еллык күләменең 10 процентыннан артмаска тиеш.

Районга карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындагы 4 пунктында каралган чаралар күрелгән очракта, жирлек бюджеты кытлыгы, кертемнәрнең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирлек бюджеты керемнәренең расланган гомуми еллык күләменең 5 процентыннан артмаска тиеш.

Жирлек Советы карапы белән жирлек бюджеты турында жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары составында акцияләр сатудан кергән керемнәр һәм жирлек милкендәге капиталда катнашуның башка рәвешләре ачыкландырылган очракта һәм (яисә) жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчалар кимегән очракта, жирлек бюджеты кытлыгы әлеге пунктта билгеләнгән чикләүләрнең күрсәтелгән кертемнәр суммалары чикләрендә һәм жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчалар киму чикләрендә арттырырга мөмкин.

3. Еллык хисап күрсәткечләре буенча урнашкан жирлек бюджеты кытлыгы әлеге статьяның 2 пунктында билгеләнгән чикләүләргә туры килергә тиеш.

16 статья. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләр

1. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләр буенча бурыч булып билгеле бер датага жирлек алдында акчалата йөкләмә нигезендә түләнергә тиешле акчалар суммасы тора.

2. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләр буенча таләпләр жирлекнең финанс активларын формалаштыра.

3. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны исәптән тәшерү һәм исәпкә алу кагыйдәләре (нигезләр, шартлар һәм тәртибе), Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган очраклардан тыш, жирлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

4. Жирлек алдында мондый йөкләмәләрне үтәүне тәэммин итә торган акчалата йөкләмәләрне (акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны) һәм алыш-бирешләрне исәпкә

алу, шулай ук күрсәтелгән йөкләмәләр һәм алыш-биreshләр буенча таләпләр хокукларын гамәлгә ашыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 932 статьясындағы 4 пунктында күрсәтелгән тиешле орган яисә Россия Федерациясе Бюджет кодексының 932 статьясындағы 5 пунктында күрсәтелгән вәкаләтле зат тарафыннан гамәлгә ашырыла.

5. Килешү нигезендә башкасы билгеләнмәгән очракта, жирлек алдында акчалата йөкләмәләр жирлек бюджетының бердәм счетына акчалар күчерелгән көннән башкарыйлан дип санала.

17 статья. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары

Жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслау чыганаклары составына түбәндәгеләр керә:

номиналь бәясе Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль кыйммәтле көгазыләрне урнаштырудан кергән чарапар һәм аларны каплауга юнәлдерелгән чарапар арасында аерма;

жәлеп ителгән һәм жирлек тарафыннан юкка чыгарылган кредит оешмалары арасындағы аерма Россия Федерациясе валютасында;

Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетлары тарафыннан жирлек бюджетына бирелгән бюджет кредитлары белән жәлеп ителгән һәм юкка чыгарылган жирлек арасындағы аерма;

тиешле финанс елы дәвамында жирле бюджет чарапарын исәпкә алу счетларында калган акчаларны үзгәрту;

жирле бюджет кытлыгын эчке финанслауның башка чыганаклары.

Жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслауның башка чыганаклары составына түбәндәгеләр керә:

акцияләр сатудан һәм жирлек милкендәге капиталда катнашуның башка рәвешләреннән керүләр;

жирлек бюджеты чарапары буенча курс аермасы;

муниципаль гарантияләрне үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукуын барлыкка китергән йә бенефициарның принципалга таләбе хокуклары гарантка биреп торылган очракта, Россия Федерациясе валютасында жирлек гарантияләрен үтәүгә юнәлтелгән чарапар күләме;

объем средств, направляемых на погашение иных долговых обязательств поселения в валюте Российской Федерации;

юридик затларга Россия Федерациясе валютасында бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм жирлек бюджетыннан бирелгән бюджет кредитлары суммалары арасында аерма;

Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына жирлек бюджетыннан бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм жирлек бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасында аерма;

жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счеттан саналган акчалар һәм жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетка исәпләнгән чарапар арасында аерма жирлек акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетта калган акчалар белән идарә итү операцияләрен үткәргендә.

Хисап финанс елында файдаланылмаган муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләре күләмендә агымдагы финанс елы башына жирлек бюджетының калган средстволары агымдагы финанс елында муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен арттыруга, шулай ук жирлек Советының хокукый акты билгеләгән күләмдә жибәрелә, агымдагы финанс елында жирлек исеменнән төзелгән муниципаль контрактлар өчен товарлар кайтаруга, эшләр башкарууга, хезмәтләр күрсәтүгә тотылган өчен түләүгә бюджет ассигнованиеләрен каплауга һәм бюджет ассигнованиеләрен каплауга, хисап финанс елында шул муниципаль контрактлар шартлары нигезендә түләнергә тиешле хезмәтләрне күрсәтүгә, финанс елында субсидияләр бирү өчен тиешле бюджет ассигнованиеләрен бирү өчен кирәkle сумма чикләрендә файдаланылмаган

финанс чыганаклары белән тәэммин иту өчен бюджет ассигнованиеләрен алучыларга бюджет ассигнованиеләрен арттыруга жибәрелергә мөмкин.

Жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счеттагы акчаларның калган өлешиләре белән идарә иту операцияләре составына жирлек гамәлгә куючи булып торучы һәм шәхси счетларына Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының Федераль казначыйлык территориаль бүлегендә Россия Федерациисе законнары нигезендә ачылган оешмалар акчаларын җәлеп иту һәм кире кайтару керә.

Жирлек бюджеты кытлыгын тышкы финанслау чыганаклары составына түбәндәгеләр керә:

Россия Федерациисеннән һәм жирлек тарафыннан кире кайтарылган максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында бирелгән бюджет кредитлары арасында аерма;

максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында жирлекнең муниципаль гарантияләрен үтәүгә юнәлтелгән акчалар күләме, муниципаль гарантияләрне гарант тарафыннан үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукуын барлыкка китергән очракта.

18 статья. Жирлекнең муниципаль бурычы

1. Жирлекнең озак бурычлары түбәндәгеләр буенча йөкләмәләр рәвешендә яшәргә мөмкин:

1) жирлекнең кыйммәтле кәгазыләренә (муниципаль кыйммәтле кәгазыләргә);

2) Россия Федерациисе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка Россия Федерациисе валютасында җәлеп ителгән бюджет кредитларына;

3) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациисеннән чит ил валютасында җәлеп ителгән бюджет кредитларына;

4) жирлек тарафыннан Россия Федерациисе валютасында кредит оешмаларыннан җәлеп ителгән кредитларга;

5) Россия Федерациисе валютасында курсәтелгән жирлек гарантияләренә (муниципаль гарантияләргә);

6) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Россия Федерациисе чит ил валютасында бирелгән муниципаль гарантияләргә;

7) Россия Федерациисе Бюджет кодексын гамәлгә керткәнче барлыкка килгән һәм муниципаль бурычка кертелгән башка бурыч йөкләмәләренә.

2. Муниципаль бурыч күләменә түбәндәгеләр керә:

1) муниципаль кыйммәтле кәгазыләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) Россия Федерациисе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка җәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча тәп бурыч күләме;

3) жирлек кредит оешмаларыннан җәлеп ителгән кредитлар буенча тәп бурыч күләме;

4) муниципаль гарантияләргә бәйле йөкләмәләр күләме;

5) жирлекнең юкка чыгарылмаган башка бурыч йөкләмәләре күләме.

3. Муниципаль эчке бурыч күләменә түбәндәгеләр керә:

1) Россия Федерациисе валютасында йөкләмәләре курсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазыләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) Россия Федерациисе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка җәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча тәп бурыч күләме, алар буенча йөкләмәләр Россия Федерациисе валютасында курсәтелгән;

3) жирлек тарафыннан Россия Федерациисе валютасында бирелгән кредит оешмаларыннан җәlep ителгән кредитлар буенча тәп бурыч күләме;

4) Россия Федерациисе валютасында курсәтелгән муниципаль гарантияләргә бәйле йөкләмәләр күләме;

5) жирлекнен Россия Федерациисе валютасында юкка чыгарылмаган башка бурыч йөклөмөлөре күләме.

4. Муниципаль тышкы бурыч күләмене түбәндәгеләр көрө:

1) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында жирлек тарафыннан Россия Федерациисеннән жәлеп ителгән чит ил валютасында бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

2) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Россия Федерациисе тарафыннан бирелгән чит ил валютасында муниципаль гарантияләргә бәйле йөклөмөлөр күләме.

Жирлекнен озак сроклы бурычлары кыска сроклы (кимендә бер ел), уртacha сроклы (бер елдан биш елга кадәр) hәм озак сроклы (биштән алып 10 елга кадәр) булырга мөмкин.

5. Россия Федерациисе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөклөмәссе жирлек Советының муниципаль хокукий актларында бүтәне каралмаган булса, түлөүгө (шарт белән билгеләнгән йөклөмөләрне hәм жирлекнен муниципаль хокукий актларын үтәмәгән) өч ел дәвамында күрсәтелмәгән очракта, муниципаль бурыч йөклөмәссе шартларында каралган чорны каплау датасыннан соң килүче очракта, күрсәтелгән бурыч тулысынча туктатылган дип санала hәм, жирлек Советының муниципаль хокукий актларында башкача каралмаган булса, муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

Жирлекнен муниципаль гарантияләр буенча бурыч йөклөмөләре муниципаль гарантияләрне туктату нигезе булган вакыйгалар (хәлләр) килгәндә тулысынча туктатылган дип санала hәм күрсәтелгән вакыйгалар барлыкка килү (hәжүм иту турында белешмәләр алу) дәрәҗәсе буенча муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

6. Өлеге статьяның 5 пунктының беренче абзацында күрсәтелгән сроклар тәмамланғаннан соң жирлек башкарма комитеты Россия Федерациисе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөклөмөләрен муниципаль бурычтан төшереп калдыру турында муниципаль хокукий акт чыгара.

7. Муниципаль бурычтан исемлек Россия Федерациисе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөклөмөләре төрлөре буенча исемлеккә көртөлә торган муниципаль бурыч күләмен жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларында исемлек суммасын чагылдырмычы гына исемлеккә көртү суммасына киметү юлы белән гамәлгә ашырыла.

8. Өлеге статьяның 5 пунктындагы, 6 hәм 7 пунктларындагы беренче абзацының гамәлдә булуы кредит килешүләре буенча йөклөмөләргә, Россия Федерациисе, Россия Федерациисе субъектлары hәм башка муниципаль берәмлекләр алдында муниципаль бурыч йөклөмөләренә кагылмый.

9. Реструктурлаштырылган, шулай ук юкка чыгарылган (сатып алынган) муниципаль бурыч йөклөмөләрен муниципаль бурычтан алу Россия Федерациисе Бюджет кодексының 105 hәм 113 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

10. Түләү датасы башланганчы муниципаль кыйммәтле көгазыләрне эмиссияләү шартлары нигезендә аларны тулысынча эмитацияләгән орган тарафыннан сатып алынган (Россия Федерациисе законнарында каралган башка операцияләрне алмашу нәтижәсендә алынган) муниципаль кыйммәтле көгазыләр чыгару күрсәтелгән орган карары буенча вакытыннан алда юкка чыгарылган дип танылырга мөмкин.

Муниципаль кыйммәтле көгазыләр эмитенты аларны юкка чыгару датасы башланганчы сатып алынган (Россия Федерациисе законнарында каралган башка операцияләрне алмаштыру нәтижәсендә алынган) муниципаль кыйммәтле көгазыләр буенча йөклөмөләр үтәлгән дип танырга хокуклы.

19 статья. Муниципаль алымалар

1. Жирлекнен муниципаль эчке хисаплашулары дигәндә, муниципаль кыйммәтле көгазыләрне урнаштыру юлы белән hәм Россия Федерациисе бюджет системасының

башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан кредитлар рәвешендә жирлек исеменнән заем акчаларын жирле бюджетка жәлеп итү аңлашыла, алар буенча Россия Федерациясе валютасында белдерелгән заемщик буларак жирлекнең бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

2. Жирлекнең муниципаль тышкы алымалары дигәндә, Россия Федерациясе тарафыннан чит ил максатчан кредитларыннан файдалану кысаларында жирлек исеменнән жирле бюджетка кредитлар жәлеп итү аңлашыла, алар буенча чит ил валютасында белдерелгән жирлекнең Россия Федерациясе алдындағы бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

3. Муниципаль тышкы алымалар чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясе тышкы дәүләт хисаплашулары программасына кертелгән проектларны финанслау максатларында гамәлгә ашырыла.

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм жирлек уставы нигезендә жирлек исеменнән муниципаль алымаларны гамәлгә ашыру хокуқына жирлек Башкарма комитеты ия.

5. Муниципаль кыйммәтле көгазъләрне урнаштыру түбәндәге шартларны үтәгендә жирлек тарафыннан гамәлгә ашырыла:

1) районның бурыч йөкләмәләре буенча срогы чыккан бурыч булмау;

2) жирлек тарафыннан Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән дәрәҗәдән түбәнрәк кредит рейтинги алынган, исемлеге Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган юридик затларның берәрсеннән яисә берничә эшчәнлеген гамәлгә ашыручи заттан.

20 статья. Чит ил валютасында жирлек тарафыннан хисаплашулар һәм гарантияләр бирү үзенчәлекләре

1. Жирлек Россия Федерациясеннән чит ил валютасында алган алымаларны башкарырга, Россия Федерациясенә чит ил максатчан кредитлары жәлеп ителгән акчаларны файдалану кысаларында гына чит ил валютасында гарантияләр бирергә хокуклы.

21 статья. Муниципаль алымаларның чик күләме

1. Тиешле финанс елына муниципаль алымаларны алуның ин чик күләме дигәндә тиешле финанс елына муниципаль һәм тышкы хисаплар программалары буенча жирле бюджетка акчалар жәлеп итүнен җыелма күләме аңлашыла.

2. Жирле бюджетка акчалар жәлеп итү күләмнәре чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке һәм тышкы алулар программалары белән билгеләнә, һәм тиешле финанс елында акчалар жәлеп итүнен гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга җибәрелә торган акчаларның гомуми суммасыннан һәм, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 һәм 104 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып, жирле бюджет турындагы карап белән расланган инфраструктура проектларын гамәлгә ашыруны финанс белән тәэммин итүгә жәлеп ителгән бюджет кредитының тиешле ел ахырына файдаланылмаган күләменнән тыш, жирлекнең бурыч йөкләмәләрен каплау күләмнәреннән артмаска тиеш.

3. Хисап финанс елында жирлек акчаларының гомуми суммасы жирлек бюджеты кытлыгын финанслауга юнәлдерелгән акчаларның гомуми суммасыннан һәм жирлекнең хисап финанс елы ахырына максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелгән бюджеттара трансферлардан, жирле бюджетларга жирле бюджетларга дотацияләрен тәэммин итү чараларын, аларны бирү шартларын ачыклап бирелгән жирле бюджетлар яисә Татарстан Республикасы бюджетыннан жирле бюджетларга башка дотацияләрне тәэммин итү чараларын хуплауга юнәлдерелгән акчаларның гомуми суммасыннан, шулай ук хисап финанс елы тәмамланганнан соң жирлек бюджетына күчерелгән финанс көрөннәре күләменә, шул исәптән йомгак финанс әйләнешләре узган көннән соң соңғы эш көненнән соң жирлек бюджетына күчерелгән

финанс елы керемнәре күләменә бирелә.

Хисап финанс елында жирлекнең гомуми суммасы жирлек бюджеты қытлыгын финанслауга юнәлдерелгән акчаларның гомуми суммасыннан һәм жирлекнең бурыч йөкләмәләрен каплау күләмнәреннән артып киткән очракта, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 106 статьясындагы 4 пунктының беренче абзацында ағымдагы елның 1 гыйнварына жирлек бюджетының калган финанс елы йомгаклары буенча каралган мәмкин булган өстенлекләрне исәпкә алыш, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 96 статьясында каралган максатларга юнәлдерелергә тиеш.

22 статья. Муниципаль эчке һәм тышкы бурычның югары чикләре һәм жирлекнең бурыч тотрыклылыгы курсәткечләренең чик курсәткечләре

1. Жирле бюджет турында карап белән муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның (жирлекнең чит ил валютасында йөкләмәләре булган очракта) өске чикләре (жирлекнең чит ил валютасында йөкләмәләре булган очракта) елның 1 гыйнварына, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының елдан-ел елында (чираттагы финанс елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына торышы буенча) билгеләнә, шул исәптән Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиге, чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча (жирлекнең чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләре булганды) курсәтелә.

2. Муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның югары чикләре (жирлекнең чит ил валютасында йөкләмәләре булган очракта) өлеге статьяның 4 һәм 5 пунктларында билгеләнгән чикләүләрне үтәгендә билгеләнә.

3. Муниципаль бурыч күләме жирле бюджет турындагы карап белән чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) расланган жирле бюджет керемнәренең, физик затлар керемнәренә салымнан түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренең гомуми күләмнән артмаска тиеш. Жирлеккә карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындагы 4 пунктында каралган чараптар қурелсә, бурыч күләме жирле бюджет турындагы карап белән расланган чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) жирле бюджет керемнәренең гомуми күләмнән, физик затлар керемнәренә салымнан түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, 50 проценттан артмаска тиеш.

23 статья. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программы

1. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программы, түбәндәге белешмәләрне курсәтеп, чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган чит ил валютасында муниципаль гарантияләр исемлегеннән гыйбарәт:

1) гарантиянең һәр юнәлеш (максатлар), категорияләр (төркемнәр) һәм (яисә) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен курсәтеп, гарантияләү юнәлешләре (максатлары);

2) гарантияләр һәм алар тәэммин итә торган йөкләмәләр валютасы;

3) гарантияләрнең гомуми күләме;

4) гарантның принципларга карата регресс таләбе хокукуы булу (булмау);

5) гарантияләр бирүнең һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Муниципаль гарантия муниципаль гарантия белән тәэммин ителә торган йөкләмәләр курсәтлән валютада бирелә.

3. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программы бюджет турындагы тиешле карапка күшүмтә булып тора.

24 статья. Муниципаль тышкы алышмалар программы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы алышмалар программы максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында һәм (яисә) чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) чит ил валютасында федераль бюджеттән чит ил кредитларын файдалану кысаларында жирле

бюджетка жәлеп ителә торган бюджет кредитлары исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль тышкы алышмалар программының белән түбәндәгеләр билгеләнә:

1) максатчан чит ил кредитларын куллану қысаларында федераль бюджеттан жирле бюджетка федераль бюджеттан чит ил валютасына жәлеп ителә торган бюджет кредитлары буенча барлыкка килә торган бурычларны каплау күләме һәм сроклары;

2) максатчан чит ил кредитларын куллану қысаларында жирле бюджеттан чит ил валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча барлыкка килгән чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) жирлекнән бурыч йөкләмәләрен каплау күләме.

3. Чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) муниципаль тышкы алышмалар программының жирле бюджет турындагы каарга чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) күшымта булып тора.

25 статья. Муниципаль эчке алышмалар программыны

1. Чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) муниципаль эчке алышмалар программының чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) гамәлгә ашырыла торган һәм (яисә) түләнелә торган тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль эчке алышмалар исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль эчке алышмалар программының белән түбәндәгеләр билгеләнә:

1) чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында), тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль эчке үзләштерүләрне башкарғанда барлыкка килә торган бурычларны каплау күләмнәре һәм жирле бюджетка акчалар жәлеп иту күләмнәре;

2) Россия Федерациясе валютасында курсәтелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча каплау күләмнәре.

3. Чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) муниципаль эчке алышмалар программының чираттагы финанс елында һәм план чорында тиешле бюджет турындагы каарга күшымта булып тора (чираттагы финанс елы).

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 статьясы нигезендә муниципаль эчке бурычны реструктуризацияләү муниципаль эчке бурычлар программында чагылмый.

26 статья. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программыны

1. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программыны, түбәндәге белешмәләрне курсәтеп, чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр исемлегеннән гыйбарәт:

1) гарантиянең һәр юнәлеш (максатлар), категорияләр (төркемнәр) һәм (яисә) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен курсәтеп, гарантияләү юнәлешләре (максатлары);

2) гарантияләрнең гомуми күләме;

3) принципалларга гарантның регресс таләбе хокукуы булу (булмау);

4) гарантияләр бирунен һәм үтәүнен башка шартлары.

2. Россия Федерациясе валютасында курсәтелгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләр бары тик Россия Федерациясе валютасында гына бирелә һәм үтәлә.

3. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программыны бюджет турындагы тиешле каарга күшымта булып тора.

27 статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазыләр эмиссиясе

1. Номиналь бәя буенча чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елы) муниципаль кыйммәтле кәгазыләрнең ин чик күләмнәре, тиешле бюджет турындагы каар белән билгеләнгән муниципаль эчке бурычның өске чикләре нигезендә, жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

2. Авыл жирлеге исеменнән чыгарылган кыйммәтле кәгазыләр муниципаль кыйммәтле кәгазыләр дип таныла.

3. Муниципаль кыйммәтле көгазыләр Эмитенты булып жирлек башкарма комитеты чыга, ул жирлек Уставына муниципаль алышнамаларны гамәлгә ашыру хокуки бирде.

4. Жирлек тарафыннан чыгарылышыра мәмкин булган муниципаль кыйммәтле көгазыләрнең төрләре, аларның эмиссия һәм мәрәжәгать иту тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

28 статья. Муниципаль гарантияләр

1. Муниципаль гаранция шартнамәдән яисә башка алыш-бирештән (тәп йөкләмәләрдән) барлыкка килгән бенефициар алдында аның акчалата йөкләмәләре принципибын тиешенчә үтәүне тәэммин итә.

2. Муниципаль гаранция принципал йөкләмәләрен вакытыннан алда үтәүне тәэммин итми, шул исәптән аларны вакытыннан алда башкару йә бурыйчларны үтәү срокы якынлашып килүче дип саналган вакыйгаларны (хәлләрне) вакытыннан алда үтәүне тәэммин итми.

3. Муниципаль гарантиянең язма рәвеше мәжбүри.

4. Муниципаль гаранция тәп йөкләмәләр суммасы күрсәтелгән валютада бирелә.

5. Муниципаль гаранция буенча гарант гарантия суммасы чикләрендә үзе тәэммин иткән йөкләмә буенча субсидия жаваплылыгына ия.

6. Муниципаль гарантиядә түбәндәгеләр күрсәтел:

1) гарант исеме (тиешле гавами-хокукий белем бирү) һәм гарант исеменнән гарантия биргән орган исеме;

2) бенефициарның исеме;

3) принципал исеме;

4) гарантия бирелә торган йөкләмә (исеме, бәяләмә датасы һәм номеры (ул булганды), тәп йөкләмәнен гамәлдә булу срокы яисә аның буенча йөкләмәләрне үтәү срокы, якларның исемнәре, тәп йөкләмәләрнен башка житди шартлары күрсәтелеп);

5) гарантия буенча гарант йөкләмәләре күләме һәм гарантиянең ин чик суммасы;

6) гарантия бирү нигезләре;

7) гарантиянең үз көченә керүе яисә гарантия үз көченә керүе (шарт);

8) гарантиянең гамәлдә булу вакыты;

9) гарантияле очракны билгеләү, гарантия үтәү турында бенефициарның таләпләрен күрсәтү срокы һәм тәртибе;

10) гарантияләрнен яисә аны чакыртып алу шартларының жавапсызлыгы;

11) гарантия буенча гарант тарафыннан йөкләмәләрне башкару тәртибе;

12) гарантия суммасын тулы күләмдә яисә гарантия үтәгендә, үтәгендә (башка нигезләрдә туктатылганды) тулы күләмдә яисә гарантия белән тәэммин ителгән принципиалның йөкләмәләренен нинди дә булса өлешендә һәм гарантиядә билгеләнгән башка очрактарда киметү нигезләре;

13) гарантияне туктату нигезләре;

14) гарантның алдан язмача ризалыгыннан башка үзгәртелә алмаган тәп йөкләмәләр шартлары;

15) муниципаль гарантия буенча бенефициар гаранты тарафыннан түләнгән акчаларны кайтару принципиына гарант таләбе булу яисә булмау (принципиалга, регресска гарантның регресс таләбе);

16) гарантиянең башка шартлары, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында, гарантның норматив хокукий актларында, гарант исеменнән гарантияне бирүче орган актларында билгеләнгән белешмәләр.

7. Милеге жирлек (гарант) милкендә булган муниципаль унитар предприятие, акцияләрнен 100 процента (өлеше) жирлекнеке булган хужалык жәмгыяте (гарант) милкендә булган муниципаль унитар предприятие йөкләмәләре генә принципиалга карата гарантның регресс таләбе хокукин құздә тотмый торган муниципаль гарантия белән тәэммин ителергә мәмкин.

8. Муниципаль гарантиянең үз көченә керүе календарь дата белән яисә гарантиядә күрсәтелгән билгеле бер вакыйга (шартлар) житү белән билгеләнә.

9. Бенефициарның алдан язмача ризалығыннан башка муниципаль гарантия шартларын үзгәртергө хокуксыз.

10. Гарнтика карата таләпнен муниципаль гарантия буенча кабул ителгән бенефициары, күрсәтелгән хокукларны, муниципаль гарантия белән тәэммин ителә торган принципал (эмитент) йөкләмәләрен үтәү, облигациягә хокукларны яңа хужага (сатып алушыга) күчүгә бәйле рәвештә, кыйммәтле көгазыләр турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшыру (күчү) керми, гарантның алдан язма ризалығыннан башка (башка нигезләр буенча) тапшырыла алмый.

11. Кредит (заем, шул исәптән облигация) буенча йөкләмәләрне үтәүне тәэммин итә торган муниципаль гарантия түбәндәге очракларда гына чакыртып алышырга тиеш:

1) муниципаль гарантиядә күрсәтелгән төп йөкләмәләр шартларын гарантның алдан язмача ризалығыннан башка үзгәрту, алар гарантның алдан язмача ризалығыннан башка үзгәртелә алмый;

2) муниципаль гарантия белән тәэммин ителгән кредит (заем, шул исәптән облигацион) акчаларыннан максатчан файдаланмау.

12. Муниципаль гарантия буенча акча түләү турынdagы бенефициарның таләбе (гарантияне башкару турынdagы бенефициарның таләбе) гарантия белән билгеләнгән очракта гына (гарантияле очрак барлыкка килгәндә) гарантка белдерелергә мөмкин. Гарантия үтәлеше турында бенефициарның таләпләре гарантиядә билгеләнгән тәртиптә язма рәвештә гарантка гарантиядә күрсәтелгән документлар белән күрсәтелергә тиеш.

13. Бенефициар муниципаль гарантия həm муниципаль гарантия бирү турынdagы шартнамәдә билгеләнгән сроттан иртәрәк гарантияне үтәү турынdagы таләпләрне, шул исәптән, йөкләмә гарантияләре белән тәэммин ителгән гарантияләрне үтәү срокы якынлашып килүче дип саналган вакыйгалар (хәлләр) килеп чыккан очракта, күрсәтергө хокуксыз.

14. Гарант гарантияне үтәү турында бенефициар таләбе куелу турында принципалга хәбәр итәргә həm таләпнен күчermәсен принципалга тапшырырга тиеш.

15. Гарант муниципаль гарантиядә билгеләнгән вакытта күрсәтелгән таләпкә күшымта итеп бирелгән документлар белән гарантияне үтәү турынdagы бенефициарның таләбен нигезләү предметына həm таләп гарантиясе шартларына həm аңа күшүп бирелгән документларга туры килү-килмәвен карарга тиеш.

16. Гарантияне башкару турында бенефициарның həm аңа күшымта итеп бирелгән документларның таләпләре нигезсез həm (яисә) тиешле гарантияләр шартларына туры килми дип таныла həm гарант бенефициарның түбәндәге очракларда таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарта:

1) таләп həm (яисә) аңа күшымта итеп бирелгән документлар гарантия (гарантиянен гамәлдә булу срокы) бирелгән вакыт тәмамланганнан соң гарантка күрсәтелгән;

2) таләп həm (яисә) аңа күшымта итеп бирелгән документлар билгеләнгән гарантияне бозып гарантка күрсәтелгән;

3) таләп həm (яисә) аңа күшымта итеп бирелгән документлар гарантия шартларына туры килми;

4) бенефициар принципал həm (яисә) өченче затлар тарафыннан тәкъдим ителгән принципал гарантияләре белән тәэммин ителгән йөкләмәләрне тиешенчә үтәүне баш тарткан;

5) гарантиядә билгеләнгән башка очракларда.

17. Муниципаль гарантияне həm (яисә) аңа күшымта итеп бирелгән документларны башкару турынdagы бенефициар таләбе муниципаль гарантиянен нигезләнмәгән həm (яисә) тиешле шартларына туры килми дип танылган очракта, гарант бенефициарга аның таләбен канәгатьләндерүдән баш тарту турында хәбәр итәргә тиеш.

18. Гарант, принципалны күз алдына китерергә мөмкин булган бәхәс бенефициары таләпләренә каршы торырга хокуклы. Гарант хәтта принципал алардан баш тарткан яки үз бурычын танылган очракта да каршы килү мәгълүматларына хокукны югалтмый.

19. Гарантиянен həm аңа күшымта итеп бирелгән документларның үтәлеше турында бенефициар таләбе расланган очракта, гарант гарантиядә билгеләнгән сротка гарантия

буенча йөклөмәне үтәргө тиеш.

20. Муниципаль гарантия белән каралган бенефициар алдында гарантның йөклөмәссе гарантия белән тәэммин ителгән принципалның вакыты чыккан йөклөмәләре күләмендә, әмма гарантия суммасыннан артмаган күләмдә акча түләү белән чикләнә.

21. Муниципаль гарантия буенча бенефициар алдында гарантны билгеләү туктатыла:

1) гарантиядә билгеләнгән күләмдә бенефициар гарантиясен түләп;

2) ул бирелгән (гарантиянең гамәлдә булу вакыты) гарантиядә билгеләнгән вакыт узгач;

3) гарантия белән тәэммин ителгән принципалның принципалга һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан үтәлгән очракта йә күрсәтелгән йөклөмәләрне башка нигезләр буенча туктаткан очракта (бенефициар тарафыннан күрсәтелгән гарантка һәм (яисә) судка гарантияне үтәү турындагы таләпнен булына карамастан);

4) бенефициарның гарантия буенча үз хокукларыннан баш тартуы нәтижәсендә, аның гарантына һәм (яисә) гарантия буенча аның йөклөмәләреннән гарантны азат итү турында язма гаризасын кире кайтару юлы белән, мондый гарантия буенча бенефициарларның фактта булмавы һәм киләчәктә алар барлыкка килү өчен нигезләр булмау шартларында, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1151 статьясында каралган гарантка кире кайту нәтижәсендә;

5) гарантия бирелгән принципалның йөклөмәссе билгеләнгән вакытта барлыкка килмәсә;

6) бенефициар гарантка һәм (яисә) судка гарантия үтәү турындагы гарантка таләпнен белдергәннән соң (шул исәптән принципалны бетерү белән бәйле рәвештә һәм (яисә) бенефициарны һәм (яисә) бенефициарны юкка чыгаруга бәйле рәвештә) төп йөклөмәне туктатып яисә аны гамәлдә булмаган килешү дип тану;

7) бенефициар белән башка затка бирелгән очракта яисә бенефициарның гарантия, хокуклар һәм (яисә) бурычларның гарантия буенча гарантка карата таләпләрнен, гарантның алдан язмача ризалыгыннан башка (курсәтелгән хокукларны (хокукларны һәм бурычларны) Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә облигациягә хокукларның яңа хужасына (сатып алучыга) күчүгә, гарантия белән тәэммин ителә торган принципалның (эмитентның) йөклөмәләрен үтәүгә бәйле рәвештә, кыйммәтле көгазъләр турындагы таләпнен (хокукларны һәм бурычларны) Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшырудан (күчүдән) тыш) тыш);

8) принципал белән башка затка тапшырылган яисә хокуклар һәм (яисә) бурыч (бурыч) принципларына караган башка нигезләр буенча гарантның алдан язмача ризалыгыннан башка, төп йөклөмәләр буенча икенче затка күчкән очракта;

9) гарантияне гарантиядә күрсәтелгән очракларда һәм нигезләрдә чакыртып алу нәтижәсендә;

10) гарантиядә билгеләнгән башка очракларда.

22. Аның буенча гарант йөклөмәләре туктатылғаннан соң, бенефициар белән гарантия тоту күрсәтелгән гарантия буенча нинди дә булса хокуклар бенефициары өчен сакланмый.

23. Муниципаль гарантияне туктату турында билгеле булган гарант бу хакта бенефициарга һәм принципалга хәбәр итәргә тиеш.

Муниципаль гарантияне бәяләүгә яки туктатуга китерерлек хәлләр барлыкка килү турында билгеле булган Бенефициар һәм принципал бу турыда гарантка хәбәр итәргә тиеш.

24. Эгәр муниципаль гарантияне гарант тарафыннан үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукуын барлыкка китерсә йә бенефициарның принципалга карата таләбе хокуклары гарантына бирелсә, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджет дефицитын финанслау чыганакларында исәпкә алына, ә мондый муниципаль гарантия буенча йөклөмәләрне үтәү бюджет кредиты бирү буларак чагыла.

25. Эгәр муниципаль гарантияне гарант тарафыннан үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукуын барлыкка китермәсә йә бенефициарның принципалга карата таләбе хокуклары гарантына бирелүгә бәйле булмаса, мондый муниципаль

гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджет чыгымнарында исәпкә алына.

26. Гарантка гарант тарафыннан тулы күләмдә яисә гаранция буенча йөкләмәләрнең нинди дә булса өлешендә түләнгән, яисә бенефициарның принципалга карата таләбе хокуклары гарантка бирелгән хокукларны үтәү тәртибендә түләнгән акчаларны регресс тәртибендә кайтару исәбенә алынган акчалата чаралар бюджет кредитларын кире кайтару буларак чагылдырыла.

27. Муниципаль гарантияләр белән тәэммин ителә торган кредитлар һәм заемнар максатчан булырга тиеш.

Кредит (облигациядән тыш) буенча йөкләмәләрне үтәүнә тәэммин итә торган муниципаль гаранция кредит килешүендә (заем килешүендә) һәм (яисә) күрсәтелгән муниципаль гарантияне кредитор (заем) йөкләмәләрен бирү турсындағы килешүдә күрсәтелгән кредит (заем) акчаларыннан максатчан файдалануны үз яғыннан тикшереп торуны гамәлгә ашыру шарты белән бирелә.

28. Муниципаль гаранция белән тәэммин ителгән кредит (заем) акчаларыннан максатчан файдаланмау факты ачыкланган очракта, муниципаль гаранция бирү турсындағы шартнамәдә билгеләнгән йөкләмәләрне үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән очракта, принципал һәм бенефициар Россия Федерациясе законнары, муниципаль гаранция бирү турсындағы шартнамәдә билгеләнгән жаваплы була.

29. Бенефициарлар билгеле булмаган затлар даирәсе булган йөкләмәләрне тәэммин итүгә бирелә торган муниципаль гарантиянең үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнә.

30. Муниципаль кыйммәтле кәгазыләр эмиссиясе нәтиҗәсендә барлыкка килгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләр бирү һәм үтәү үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнә.

31. Муниципаль гарантияләр бирү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет коды һәм аның нигезендә кабул ителгән әлеге карап белән билгеләнә.

28.1 статья. Йөкләмәләрне Казначылык белән тәэммин иту

Бюджет акчаларын алучының гаризасы нигезендә Федераль казначылык Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242.22 статьясындағы 1 пунктында каралган очракларда (алга таба әлеге статьяда - йөкләмәләрне казначылык белән тәэммин итүне алучылар), муниципаль контрактларны, шартнамәләрне (килешүләрне) үтәгендә хисапларны башкару өчен, казначылык белән тәэммин итүне алучылар тарафыннан казначылык тәэммин ителешен тәэммин итә.

Федераль казначылык (кредит оешмасы - муниципаль контрактларны банк озата барган очракта) казначылык тәэммин иту йөкләмәләрен алучының гаризасы нигезендә Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242.22 статьясындағы 1 пунктында күрсәтелгән муниципаль контрактларны, башка килешүләрне (килешүләрне) үтәү қысаларында төзелгән контрактларны, шартнамәләрне (килешүләрне) үтәүчеләргә (башкаручыларга) йөкләмәләрне казначылык белән тәэммин итүне үтәүчеләргә (башкаручыларга) күчерүне гамәлгә ашыра.».

2 бүлек. ЖИРЛЕК БЮДЖЕТЫ ПРОЕКТЫН ТӨЗҮ һәМ КАРАУ

29 статья. Жирлек бюджеты проектын төзу нигезләре

1. Жирлек бюджеты проекты чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэммин иту максатларында жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразы нигезендә төзелә.

2. Жирлек бюджеты проектын төзу - жирлек Башкарма комитетының гадәттән тыш естенлеге.

Жирлек бюджеты проектын төзу тәртибе һәм сроклары, Россия Федерациясе Бюджет кодексында, жирлек Уставында һәм жирлек Советы карарларында билгеләнгән таләпләрне үтәп, жирлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

3. Жирлек бюджеты проекты муниципаль хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә гавами тыңлауларда фикер алышырга тиеш. Гавами тыңлаулар йомгаклары буенча, финанс орган жирлек бюджеты проектын эшләп бетерә торган тәкъдимнәр эшләнә.

30 статья. Жирлек бюджеты проектын төзү өчен кирәkle белешмәләр

1. Жирлек бюджеты проектын вакытында һәм сыйфатлы итеп төзү максатларында жирлек башкарма комитеты дәүләт хакимиятенең башка органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан кирәkle белешмәләр алышырга хокуклы.

2. Жирлек бюджеты проектын төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

1) Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган Россия Федерациясе Федераль Собраниесенә Россия Федерациясе Президенты юлламасы нигезләмәләре;

2) Россия Федерациясенең бюджет, салым һәм таможня-тариф сәясәтенең төп юнәлешләре (Татарстан Республикасының бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре, жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре);

3) жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразы;

4) озак сроклы чорга бюджет фаразы (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразы проекты);

5) муниципаль программаларда (муниципаль программалар проектларында, күрсәтелгән программалар проектларында).

6) Россия Федерациясенең милли үсеше максатларын һәм халыкка ачык хакимият органнары эшчәнлегенең аларга ирешү юнәлешен билгели торган документлар.

31 статья. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы

1. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы өч елга (чиrottагы финанс елы һәм план чоры) эшләнә.

2. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы ел саен жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә әзерләнә.

3. Чирттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы план чоры параметрларын төгәлләштерү һәм план чорының икенче ел параметрларын өстәү юлы белән эшләнә.

Жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразына аңлатма языунда фараз параметрларын нигезләү, шул исәптән аларны алдан фаразланган үзгәрешләрнең сәбәпләрен һәм факторларын күрсәтеп, элек расланган параметрлар белән чагыштыру китерелә.

5. Жирлек бюджеты проектын төзү яисә карау барышында жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразын үзгәрту жирлек бюджеты проектының төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

6. Жирлекнең озак вакытка социаль-икътисадый үсеше фаразы жирлекнең жирле администрациясе белән Чистай муниципаль районы жирле администрациясе арасында килешү нигезендә Чистай муниципаль районының жирле администрациясе тарафыннан эшләнергә мөмкин.

32 статья. Бюджет керемнәрен фаразлау

Бюджет керемнәре жирлек Советына бюджет турында карап кертү көненә гамәлдә булган территориянен социаль-икътисадый үсеше фаразы, шулай ук күрсәтелгән датага кабул ителгән һәм чирттагы финанс елында һәм Россия Федерациясе законнарының һәм Россия Федерациясе законнарының, Россия Федерациясе субъектлары законнарының һәм жирлек Советының салым булмаган керемнәрен билгели торган муниципаль хокукый актларының план чорында үз көченә керә торган территориянен социаль-икътисадый үсеше фаразы нигезендә фаразлана.

33 статья. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру

1. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру жирлек башкарма комитеты билгеләгән

тәртиптә һәм методика нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру гамәлдәге һәм кабул ителә торган йәкләмәләрне үтәүгә бюджет ассигнованиеләре буенча аерым гамәлгә ашырыла.

3. Бюджет һәм автоном учреждениеләр тарафыннан муниципаль хәзмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру, чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль биремне исәпкә алыш, шулай ук хисап финанс елында һәм агымдагы финанс елында аның үтәлешен исәпкә алыш гамәлгә ашырыла.

34 статья. Жирлекнең муниципаль программалары

1. Жирлек бюджеты акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла торган муниципаль программалар жирлек башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Муниципаль программаларны гамәлгә ашыру сроклары жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә билгеләнә.

Муниципаль программаларны эшләү, шулай ук аларны формалаштыру һәм гамәлгә ашыру турында каарлар кабул иту тәртибе жирлек башкарма комитетының хокукий акты белән билгеләнә.

2. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре күләме жирлек Советының һәр программа буенча жирлек бюджеты турындагы каары белән жирлек башкарма комитетының хокукий акты нигезендә бюджет чыгымнарының тиешле максатчан маддәсе буенча раслана.

Чираттагы финанс елыннан башлап финанслауга тәкъдим ителә торган муниципаль программалар жирлек башкарма комитеты тарафыннан расланырга тиеш.

3. һәр муниципаль программа буенча ел саен аны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләү уздырыла. Муниципаль программаны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләү тәртибе һәм критерийлары жирлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Муниципаль программаны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләү нәтижәләре буенча жирлек бюджеты турындагы каар проекти көртөлүгө бер айдан да соңға калмычча жирлек Советына юлланган көнгә кадәр программаны гамәлгә ашыруга яисә аны гамәлгә ашыруны вакытыннан алда туктатуга бюджет ассигнованиеләрен чираттагы финанс елыннан башлап кыскарту турында каар кабул ителергә мөмкин.

Әлеге каар кабул ителгән очракта һәм муниципаль контрактлар программаларын үтәүгә төзелгән очракта, жирлек бюджетында муниципаль контрактлардан килеп чыга торган чыгым йәкләмәләрен үтәүгә бюджет ассигнованиеләре кааралган, алар буенча яклар аларны туктату турында килешүгә ирешмәгән.

4. Жирлек бюджетында ведомство максатчан программаларын гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре кааралырга мөмкин, аларны эшләү, раслау һәм гамәлгә ашыру жирлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

35 статья. Жирлек бюджеты турында каар проектында карау һәм раслау өчен бирелә торган күрсәткечләрнен составы

1. Жирлек Советының жирлек бюджеты турындагы каарында бюджет керемнәренең гомуми күләме, бюджет чыгымнарының, бюджет дефицитының (профицитының) гомуми күләме, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы законнарында, жирлек Советының муниципаль-хокукий актларында билгеләнгән башка күрсәткечләр (бюджет турындагы каарлардан тыш) керә торган бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш.

2. Бюджет турындагы каар белән тубәндәгеләр раслана:

1) Россия Федерациясе Бюджет кодексының 160.1 статьясында кааралган очракларда бюджет керемнәренең баш администраторлары исемлеге;

2) Россия Федерациясе Бюджет кодексының 160.2 статьясында кааралган очракларда бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлеге;

3) бюджет ассигнованиеләрен чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнары классификациясенең бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, чыгымнар төрләре төркемнәре буенча бүлү;

4) чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы;

5) гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә жибәрелә торган бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

6) чираттагы финанс елында һәм план чорында башка бюджетлардан яисә Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансферлар күләме;

7) чираттагы финанс елына һәм план чорының беренче елына бюджет расланган (расланган) очракта, жирлек бюджеты чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансферлар исәбеннән каралган жирлек бюджеты чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елында жирлек бюджеты чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансферлар исәбеннән каралган жирлек бюджеты чыгымнарын исәпкә алмыйча);

8) чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары;

9) муниципаль эчке бурыйчның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурыйчның югары чиге, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының елдан-ел қубрәк үткән торышы буенча муниципаль тышкы бурыйчның 1 гыйнварына, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурыйчның югары чиге курсәтелеп;

10) Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм жирлек Советы каарларында билгеләнгән жирлек бюджетының башка курсәткечләре.

3 бүлек. ЖИРЛЕК БЮДЖЕТЫН КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ

36 статья. Жирлек бюджеты турында каар проектын жирлек Советы каравына керту

1. Жирлекнең Башкарма комитеты жирлек Советы каравына бу елның 15 ноябренә кадәр жирлек бюджеты турында каар проектын кертә.

2. Жирлек Советына бюджет проекты белән бер үк вакытта әлеге Нигезләмәнең 35 статьясы нигезендә документлар һәм материаллар бирелә.

4 бүлек. ЖИРЛЕК БЮДЖЕТЫНЫҢ ҮТӘЛЕШЕ

37 статья. Бюджетны үтәү нигезләре

Жирлек бюджетын үтәү жирлек Башкарма комитеты тарафыннан тәэммин ителә.

Жирлек бюджетын үтәүне оештыру жирлек Башкарма комитетына йөкләнә. Бюджетны үтәү жыелма бюджет язмасы һәм касса планы нигезендә оештырыла.

Жирлек бюджеты касса бердәмлеге һәм чыгымнарының бирелгәнлеге нигезендә башкарыла.

38 статья. Жирлек бюджетының жыелма бюджет язмасы

1. Жыелма бюджет язмасын төзу һәм алып бару тәртибе жирлек башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашырыла. Жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр керту һәм раслау жирлек Башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан башкарыла.

2. Жыелма бюджет язмасының расланган курсәткечләре жирлек бюджеты турындагы жирлек Советы каарына туры килергә тиеш.

Жирлек Советының жирлек бюджеты турында каарына үзгәрешләр керту турында каар кабул ителгән очракта, жирлек Башкарма комитеты житәкчесе жыелма бюджет

язмасына тиешле үзгәрешләрне раслый.

3. Жыелма бюджет язмасына жирлек Башкарма комитеты житәкчесе каарлары нигезендә, бюджет турындағы каарга үзгәрешләр көртмичә генә үзгәрешләр көртелергә мөмкин:

- бюджет ассигнованиеләре гавами норматив йөкләмәләрне үтәу өчен каалган бүләп бирелгән очракта, - агымдагы финанс елында аларны үтәу өчен бюджет турындағы каар белән расланган ассигнованиеләренең гомуми күләме чикләрендә, шулай ук аны бюджет ассигнованиеләре составында резервланган акчаларны яңадан бүлү исәбеннән 5 проценттан артмаган күләмдә арттыру исәбенә;

- бюджет акчаларын алучылар, шулай ук муниципаль мөлкәтне тапшыруга бәйле рәвештә төп бүлүчеләр (бүлүчеләр) функцияләре һәм вәкаләтләре үзгәргән очракта;

- жирле бюджет акчаларына түләтү мөрәжәгатен күздә тоткан актларны үтәгән очракта;

- резерв фонdlары акчаларыннан, шулай ук расланган бюджет ассигнованиеләре составында башкача резервланган акчалардан файдаланган (яңадан бүлгән) очракта, бюджет турындағы каарда аларны куллану күләме һәм юнәлешләре күрсәтелгән;

- конкурс нигезендә бирелә торган бюджет ассигнованиеләре яңадан бүленгән очракта;

- бюджет ассигнованиеләре агымдагы финанс елы белән план чоры арасында яңадан бүлешкән очракта - бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме турындағы каар белән каалган бюджет ассигнованиеләренең төп күрсәтмәсенә тиешле финанс елына муниципаль хезмәтләр күрсәту өчен бюджет акчалары чикләрендә;

- максатчан билгеләнештәге субсидияләрне, субвенцияләрне, башка бюджетара трансферларны бири турында хәбәр алынган һәм, бюджет турында каар белән расланган күләмнәрдән тыш, физик һәм юридик затлардан максатчан билгеләнештәге кире кайтарылмый торган көрөнәрне алган очракта, шулай ук күрсәтелгән акчаларның ихтыяжы булмаганда (кире кайтару) кыскарған очракта;

- муниципаль учреждениеләр тибы һәм муниципаль унитар предприятиеләренең оештыру-хокукий рәвеше үзгәргән очракта;

- агымдагы елның бюджет ассигнованиеләре әлеге муниципаль контрактларның шартлары нигезендә хисап финанс елында түләнергә тиешле товарлар кайтартуга, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә төзелгән муниципаль контрактлар өчен түләүгә арттырылган очракта, шул исәптән Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242.22 статьясы нигезендә бирелгән йөкләмәләрне үтәмәү суммасына әлеге каар нигезендә күрсәтелгән муниципаль контрактларны үтәүгә бюджет ассигнованиеләренең агымдагы финанс елы башына файдаланылмаган калдығыннан артып китмәгән күләмдә, шул исәптән үтәлмәгән казначылық тәэммин ителеше суммасына;

- бюджет ассигнованиеләре бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга яңадан көртелгән һәм дәүләт (муниципаль) милке объектларына капитал салуларны гамәлгә ашыруга субсидияләр (юл фонdlарының бюджет ассигнованиеләреннән гайре) бирелгән очракта, агымдагы елда Россия Федерациясе Бюджет кодексының 78.2 статьясындағы 2 пунктында һәм 79 статьясындағы 2 пунктында күрсәтелгән каарларга үзгәрешләр көртелгәннән соң күрсәтелгән дәүләт (муниципаль) милкенә капитал салуларны гамәлгә

ашыруны финанс белән тәэммин итү ысулы үзгәртелгәндә, капитал салуларны гамәлгә ашыруга субсидияләр бирү турында дәүләт (муниципаль) контрактлары яисә килешүләр, шулай ук, Россия Федерациясе законнары нигезендә инвестицияләрне нигезләү һәм аның технологик аудитын үткәру максатларында, агымдагы елда финанс финанс кодексы нигезендә бюджет ассигнованиеләре бирү мәжбүри финанс ассигнованиеләре арттырылган очракта, агымдагы елда финанс кодексы чикләрендә субсидияләр бирү мәжбүри финанс ассигнованиеләре барлыкка килгән очракта, бюджет ассигнованиеләре нигезләүне әзерләү һәм аны үткәру максатларында, агымдагы елда финанс кодексында файдаланылмаган акчаларның калган өлешләрене туры китереп, субсидияләрне әлеге максатлarda субсидияләрне финанслау чыганакларыннан арткан очракта, дәүләт (муниципаль) милке объектларына капитал салуларны гамәлгә ашыруга субсидияләр бирү каралган акчаларның калган өлешләрен биргән очракта.

Әлеге пунктның бишенче абзацында курсәтелгән жирлек бюджеты акчалары жирлек башкарма комитеты тарафыннан каралган.

Әлеге пунктта билгеләнгән нигезләр буенча жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертү бюджет турынdagы карап белән расланган бюджет ассигнованиеләре күләме чикләрендә гамәлгә ашырыла, мона Россия Федерациясе Бюджет кодексының 217 статьясындагы З пунктының си gezенче, уныңчы һәм унберенче абзацларында билгеләнгән нигезләр керми, алар нигезендә жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертү бюджет турынdagы карап белән расланган чыгымнарының гомуми күләмен арттырып башкарлырга мөмкин.

Жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр керткәндә гавами норматив бурычларны үтәүгә һәм муниципаль бурычка хезмәт күрсәтугә каралган бюджет ассигнованиеләрен кимету, бюджет турынdagы карапга үзгәрешләр кертмичә башка бюджет ассигнованиеләрен арттыру өчен рәхсәт ителми.

4. Жыелма бюджет һәм бюджет йөкләмәләре лимитларын төзү һәм алып бару тәртибендә жирлек бюджеты чыгымнары классификациясе чыгымнары тәрләрен классификацияләу тәрләренең бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, тәркемнәре (тәркемнәре һәм тәркемнәре) буенча йә бюджет акчаларының тәп бүлүчеләре, бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан маддәләре (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программалы булмаган юнәлешләре), жирлек бюджеты чыгымнары классификациясе тәрләре тәркемнәре (тәркемнәре һәм тәркемнәре) буенча жыелма бюджет язмалары һәм бюджет йөкләмәләре лимитларын раслау күздә тотыла.

Жирлек бюджетының жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибендә бюджетлар чыгымнары классификациясе тәрләре тәркемнәре, тәркемнәре (тәркемнәре һәм тәркемчәләре) һәм элементлары буенча бюджет йөкләмәләре лимитларын раслау, шул исәптән тәрле максатчан маддәләр һәм (яисә) бюджет чыгымнары тәрләре, бюджет акчаларының тәп бүлүчеләре өчен дифференциацияләнгән булуы каралырга мөмкин.

39 статья. Касса планы

1. касса планын төзү һәм алып бару жирлек Башкарма комитеты яисә жирлек Башкарма комитетының вәкаләтле органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Жирлек Башкарма комитеты касса планын төзү һәм алып бару тәртибен, шулай ук бюджет акчаларын баш бүлүче, бюджет керемнәренең баш администраторы, бюджет кытлыгын касса планын төзү һәм алып бару өчен кирәkle белешмәләрне финанслау чыганакларының баш администраторы тарафыннан тапшыру составын һәм срокларын билгели.

3. Муниципаль контрактларны, башка шартнамәләрне түләу буенча бюджеттан акчалар фаразы төзелгән муниципаль контрактлар, шартнамәләр буенча акчалата йөкләмәләр өчен муниципаль ихтияжларны тәэммин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алуны планлаштырганда билгеләнгән товарларны, хезмәт күрсәтүләрне исәпкә алып төзелә.

40 статья. Жирлек бюджетының керемнәр буенча үтәлеше
Бюджетның керемнәр буенча үтәлеше түбәндәгеләрне күздә тота:

Россия Федерациясе Бюджет кодексында, жирлек Советының Татарстан Республикасы бюджеты һәм башка законнары турыйнагы карары һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре, казначылык счетлары нигезендә бюджетка көргөн көртемнәрне исәпкә алу һәм бүлү буенча операцияләрне гамәлгә ашыру һәм кире кайтару өчен казначылык счетларыннан Россия Федерациясе бюджет системасына салым, җыемнар һәм башка керемнәр булудән жирлек бюджетының бердәм счетына кертү;

артык бүленгән суммаларны күчерү, артык түләнгән яисә артык түләтелгән суммаларны кире кайтару, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентлар һәм артык түләтелгән суммаларга исәпләнгән процентлар суммалары;

Россия Федерациясе законнары нигезендә артык түләнгән яисә артык түләтелгән суммаларны исәпкә алу;

администратор тарафыннан Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына түләүләр керемнәрен төгәлләштерү;

Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә жирлек бюджетының бердәм счетыннан артырылган яисә артык түләтелгән салымнар, җыемнар һәм бүтән түләүләрне кире кайтаруны (зачетны, төгәлләштерүне) башкару өчен кирәклө артык бүленгән суммаларны, акчаларны, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентлар һәм артык түләтелгән суммаларга исәпләнгән процентлар суммаларын Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә жирлек бюджетының бердәм счетыннан күчерү.

41 статья. Жирлек бюджетының чыгымнар буенча үтәлеше

1. Жирлек бюджетын чыгымнар буенча үтәу, Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләрән үтәгән килеш, жирлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Жирлек бюджетын чыгымнар буенча үтәу түбәндәгеләрне күздә тота:

- 1) бюджет һәм акча йөкләмәләрен кабул итү һәм исәпкә алу;
- 2) акчалата йөкләмәләрне раслау;
- 3) акчалата йөкләмәләр өчен түләүне санкцияләү;
- 4) акчалата йөкләмәләрне үтәүне раслау.

3. Бюджет акчаларын алучы аңа кадәр житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә бюджет йөкләмәләрен ала.

Бюджет акчаларын алучы муниципаль контрактлар, физик һәм юридик затлар, шәхси әшмәкәрләр белән башка шартнамәләр төзү юлы белән яисә Россия Федерациясе

законнары, башка хокукый акт, килешү нигезендә бюджет йөклөмөлөрөн кабул итә.

4. Бюджет чарапарын алучы казначылық түләүлөрөн башкару тұрындағы курсәтмәлөр (алға таба - эш) һәм аларны түләүне санкцияләу өчен кирәкле башка документлар нигезендә, ә оператив-эзлөу чарапарын башкаруға һәм зыян күрүчеләргө, шаһитларға һәм жинаять судында башка катнашучыларға карата куркынычсызлық чарапарын гамәлгә ашыруға бәйле очракларда җирлек бюджетты акчалары исәбеннән акчалата йөклөмөлөр түләү бурычын раслый.

5. Ҙирлек Башкарма комитеты бюджет һәм акчалата йөклөмөлөрне исәпкә күйганды, акча йөклөмөлөрн түләүне санкцияләгендә Россия Федерациясе Бюджет кодексының 219 статьясындағы 1 пункты нигезендә билгеләнгөн тәртип нигезендә түбәндәгеләрне тикшереп тора:

бюджет акчаларын алучыларға житкерелгөн бюджет йөклөмөлөренең яисә бюджет ассигнованиеләренең тиешле лимитларыннан, шулай ук бюджетлар чыгымнары классификациясе коды тұрындағы мәгълұматның бюджет йөклөмөлөрене тұры килуеннән артық булмавы;

тиешле бюджет йөклөмәссе исәпкә қуелған мәгълұматның акчалата йөклөмөләре тұрындағы мәгълұматта тұры килүе;

акча йөклөмөләре, акчалата йөклөмә тұрында мәгълұмат түләу өчен каарда курсәтелгөн мәгълұматтың тұры килүе;

акча йөклөмөләре барлықка килүне раслый торған документлар болу.

Жирлек башкарма комитеты билгеләгөн һәм әлеге статьяның 1 пунктында каралған тәртиптә әлеге пунктта курсәтелгөн мәгълұматта өстәмә буларак, контрольдә тотылышыра тиешле башка мәгълұмат билгеләнергө мөмкин.

Бюджет йөклөмәссе муниципаль контракт нигезендә барлықка килгөн очракта, өстәмә рәвештә дәүләт һәм муниципаль ихтияжларны тәэммин итү өчен товарлар, әшләр, хезмәт курсәтүләр сатып алулар өлкәсендә контракт системасы тұрындағы Россия Федерациясе законнарында каралған контрактлар реестрында муниципаль контракт тұрындағы белешмәлөрнең һәм муниципаль контракт нигезендә барлықка килгөн бюджет йөклөмәсен исәпкә алу тұрында белешмәлөрнең тұры килүен тикшереп тору гамәлгә ашырыла.

Акчалата йөклөмөлөрне түләу (гавами норматив йөклөмөлөр буенча акчалата йөклөмөләрдән тыш) бюджет йөклөмөләре лимитлары алучыларға житкерелгөн бюджет акчалары чикләрендә гамәлгә ашырыла.

Ачық норматив йөклөмөлөр буенча акчалата йөклөмөлөрне түләу бюджет ассигнованиеләре бюджет акчаларын алучыга житкерелгөн чикләрдә гамәлгә ашырылыра мөмкин.

6. Акчалата йөклөмөлөрне үтәүне раслау җирлек бюджеттының физик яисә юридик затлар, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары, халықара хокук субъектлары файдасына бердәм счетыннан акчаларны исемлекләүне раслый торған түләу документлары нигезендә гамәлгә ашырыла, шулай ук бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөклөмөлөрен үтәүне раслаучы башка документларны тикшеру.

42 статья. Бюджет язмасы

1. Төп курсәтмә бұлұчеләрнең (бұлұчеләрнең) бюджет язмаларын төзу һәм алып бару

тәртибе, аларга үзгәрешләр кертуне дә кертеп, жирлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Бюджет акчаларын бүлүчеләрнең бюджет язмалары жыелма бюджет язмасы белән расланган һәм жирлек Башкарма комитеты тарафыннан расланган бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә төзелә.

Бюджет акчаларын бүлүчеләрнең бюджет язмалары бюджет ассигнованиеләре һәм аларга житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә төзелә.

2. Бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр керту бюджет акчаларын баш бүлүче (бүлүче) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Бюджет чыгымнары һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары буенча бюджет язмалары күрсәткечләре ведомство буйсынуындагы бүлүчеләргә һәм (яисә) бюджет акчаларын алучыларга, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 190 һәм 191 статьяларында каралган очраклардан тыш, чираттагы финанс елы башына кадәр житкерелә.

Бюджет язмаларын төзу һәм алып бару тәртибе чыгымнарының ярдәмче төркемнәре (төркемчәләре һәм элементлары) буенча бюджет йөкләмәләренең расланган лимитларын детальләштерүне бюджет акчаларының баш бүлүчесенең (булүченең) хокукун яисә бурычын билгеләргә мөмкин.

Бюджет акчалары баш урнаштыручының чыгымнары буенча бюджет язмасы белән расланган күрсәткечләрне жыелма бюджет язмасы күрсәткечләре нигезендә үзгәртү, жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә генә рөхсәт ителми.

Бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет язмасы күрсәткечләре нигезендә бюджет акчалары бүлүченең чыгымнары буенча бюджет язмасы белән расланган күрсәткечләрне бюджет акчалары баш бүлүченең бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә генә үзгәртү бюджет акчаларын бүлүчегә рөхсәт ителми.

43 статья. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча жирлек бюджетын үтәү

1. Жирлек бюджетын бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча үтәү, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә, бюджетның жыелма бюджет язмасы нигезендә бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары администраторы, баш администратор тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет ассигнованиеләре исәбеннән үтәлергә тиешле акчалата йөкләмәләр өчен түләүне санкцияләү жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

44 статья. Финанслауның ин чик күләмнәре

1. Жирлек Башкарма комитеты билгеләгән очракта һәм тәртиптә жирлек бюджетын үтәүне оештырганда чыгымнар буенча жирлек бюджетын үтәүне агымдагы финанс елның тиешле чорында акчалата йөкләмәләр өчен түләүнең ин чик күләмен (финанслауның ин чик күләмнәрен) баш бүлүчегә, бюджет акчаларын бүлүчегә һәм алучыларга раслау һәм житкерү күздә тотылырга мөмкин.

2. Финанслауның ин чик күләмнәре тулаем алганда баш бүлүчегә, бюджет акчаларын алучыга һәм бүлүчегә карата агымдагы финанс елы башыннан төп бүлүчеләрне, бюджет акчаларын алучыларны һәм бүлүчеләрне финанслауга гаризалар нигезендә билгеләнгән яисә квартал саен үсә баручы нәтижәгә карата билгеләнә.

45 статья. Бюджетны үтәгендә бюджет турындағы карап белән расланган керемнәрдән тыш алынган керемнәрне файдалану

1. Жирлек бюджеттың үтәгендә керемнәрнең гомуми күләмен бюджет турындағы карап белән расланган доходлардан тыш алынган керемнәр, ағымдагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындағы караптара муниципаль алынналарны биләүгә, муниципаль бурычларны каплауга, шулай ук, жыелма бюджет язмасында караптан күләмдә бюджет ассигнованиеләре житмәгән очракта, жирлекнең гавами норматив йөкләмәләрен үтәүгә, шулай ук жирлек Башкарма комитеты тарафыннан юлланырга мөмкин.

2. Максатчан билгеләнеше (аларны бирү турында хәбәрнамә алган очракта) булган субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджеттара трансферлар, шул исәптән Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән тәртиптә жирлек бюджеттың керә торган, шулай ук жирлек Советының бюджет турында карапы белән расланган керемнәрдән тыш бюджетны үтәгендә фактта алынган физик һәм юридик затлардан кире кайтарылмый торган керемнәр, жыелма бюджет язмасына ағымдагы финанс елына (ағымдагы финанс елына һәм план чорына) үзгәрешләр көртмичә, жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр көртеп, бюджет чыгымнарын арттыруга жибәрелә.

45.1 статья. Бюджетның бердәм счетында калган акчалар белән идарә итү операцияләре

1. Жирле бюджетның бердәм счетындағы акчаларның калган өлешлире белән идарә итү операцияләре составына жирле бюджетның бердәм счетында жәлеп итү һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының 236.1 статьясындагы 10 һәм 13 пунктлары нигезендә жәлеп ителгән акчаларны кире кайтару кертелә.

2. Финанс органнары элек санап үтелгән казначылык счетларына Россия Федерациясе Бюджет кодексының 236.1 статьясындагы 8 һәм 10 пунктлары нигезендә жәлеп ителгән акчаларны шул исәптән жәлеп ителгән акчалар исәбеннән операцияләр үткәру максатларында, күрсәтелгән акчаларны алучыларның курсәтмәләрен үтәүгә кабул ителгән көннең икенче эш көненнән дә соңга калмыча кире кайтара.

3. Элек санап үтелгән казначылык счетларына жирле бюджетның бердәм счетыннан жәлеп ителгән акчаларны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 236.1 статьясындагы 12 пункты нигезендә кире кайтару, Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән гомуми таләпләрне исәпкә алыш, жирлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

4. Жирлекнең финанс органы, Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән гомуми таләпләрне исәпкә алыш, жирлек бюджеты акчаларын алучыларның вакытлыча карамагына керә торган акчалар, жирлекнең финанс органына, казначылык счетлары белән операцияләрне башкару һәм чагылдыру өчен бюджет акчалары, бюджет процессында катнашучы булмаган юридик затларның акчалата чаралары, бюджет һәм автоном учреждениеләр, жирлекнең финанс органына, казначылык счетлары белән операцияләрне башкару һәм чагылдыру өчен казначылык счетларында акчалар белән операцияләрне башкару һәм чагылдыру өчен казначылык счетларында калган акчаларны казначылык счетларына жәлеп итә.

5. Элек санап үтелгән казначылык счетларына жирлек бюджеттың бердәм счетыннан жәлеп ителгән акчаларны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 236.1 статьясындагы 12 пунктлары нигезендә кире кайтару, Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән гомуми таләпләрне исәпкә алыш, жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

45.2 статья. Артық түләнгән (түләттелгән) түләүләрне бюджетка кире кайтару

1) Өгәр Россия Федерациясенең закон актларында башкасы караптан булса,

бюджетка артык түләнгән (түләтелгән) түләүләрне кире кайтару турында карап кабул итү буенча бюджет керемнәре администраторы тарафыннан мондый гаризаны теркәгән көннән алыш 30 календарь көн эчендә жирлек бюджетына түләнгән (түләтелгән) түләүләрне кире кайтару турында карап кабул итү буенча бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра торган бюджетка түләү түләүченең гаризасы буенча кире кайтарылырга тиеш.

2) жирлек бюджетына артык түләнгән (түләтелгән) түләүне кире кайтару турында гаризаны, әгәр Россия Федерациясенең закон актларында башкасы каралмаган булса, мондый түләү түләгән (түләтелгән) көннән алыш өч ел дәвамында бюджетка түләүче бирә ала.

3) жирлек бюджетына артык түләнгән (түләтелгән) түләүләрне кире кайтару Россия Федерациясе Финанс министрлыгы билгеләгән гомуми таләпләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

4) Элеге статья нигезләмәләре салым һәм жыемнар турындагы законнарда, производства бәхетсезлек очракларыннан һәм һәнәри авырулардан, Евразия икътисадый берлегенең хокукуыннан һәм таможня жайга салуы турындагы Россия Федерациясе законнарында каралган түләүләргә кагылмый.

5) гавами-хокукий берәмлекләр алдында акча йөкләмәләрен үтәү қысаларында жирлек бюджетына артык түләнгән (түләтелгән) түләүләрне кире кайтару Россия Федерациясе шартнамәләре һәм (яисә) граждан законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.»;

46 статья. Агымдагы финанс елын тәгәлләү

Бюджетның үтәлеше буенча операцияләр 31 декабрьдә, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242 статьясында 2 пунктында күрсәтелгән операцияләрдән тыш, тәмамлана.

Агымдагы финанс елында бюджет үтәлеше операцияләрен тәгәлләү Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242 статьясы таләпләре нигезендә жирлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

47 статья. Агымдагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында жирлек Советы каарына үзгәрешләр керту

1. Жирлекнең Башкарма комитеты элеге каарны хокукий жайга салу предметы булган барлык мәсьәләләр буенча агымдагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында жирлек советы каарына үзгәрешләр керту хакында карап проектын эшли һәм жирлек советына тапшыра.

Күрсәтелгән карап проекты белән бер үк вакытта түбәндәге документлар һәм материаллар тапшырыла:

1) агымдагы финанс елының үtkән хисап чорындагы жирлек бюджеты үтәлеше турында белешмәләр;

2) агымдагы финанс елында жирлек бюджетының көтелгән үтәлешен бәяләү;

3) агымдагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында жирлек Советы каарына тәкъдим ителә торган үзгәрешләрнең нигезле анлатмасы.

5 бүлек. БЮДЖЕТ ХИСАПЛАРЫН ТӨЗҮ, ТЫШКЫ ТИКШЕРҮ, КАРАУ һәМ РАСЛАУ

48 статья. Бюджет исәбенә алу һәм бюджет хисаплылыгы нигезләре

1. Бюджетны исәпкә алуның һәм бюджет хисаплылығының бердәм методологиясе һәм стандартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнә.

2. Бюджет исәпкә алуы финанс һәм финанс булмаган активларның һәм йөкләмәләрнең торышы турында, шулай ук күрсәтелгән активларны һәм йөкләмәләрнең үзгәртә торган операцияләр турында акчалата чагылышта мәгълүматны жыюның, теркәүнен һәм гомумиләштерүнен тәртипле системасыннан гыйбарәт.

Бюджет исәпкә алуы Россия Федерациясенең бюджет классификациясен үз эченә алган счетлар планы нигезендә гамәлгә ашырыла.

Бюджет исәбе хисаплары планы һәм аны куллану буенча инструкция Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан раслана.

3. Бюджет хисаплылығы түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- 1) бюджет үтәлеше турында хисап;
- 2) бюджет үтәлеше балансы;
- 3) эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында хисап;
- 4) акча чараларының хәрәкәте турында хисап;
- 5) аңлатма языу.

4. Бюджет үтәлеше турында хисапта Россия Федерациясенең бюджет классификациясе нигезендә бюджет дефицитын финанслау керемнәре, чыгымнары һәм чыганаклары буенча бюджет үтәлеше турындагы күрсәткечләр бар.

5. Бюджет акчаларының баш администраторлары бюджет акчаларын алучылар (бүлүчеләр) тарафыннан тапшырылган бюджет хисабы нигезендә бюджет акчалары алучылар, бюджет керемнәре администраторлары, бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары администраторлары тарафыннан бюджет хисабын төзиләр.

Жирлек бюджеты акчаларының баш администраторлары билгеләнгән срокларда жирлек башкарма комитетында бюджет хисабын тапшыра.

6. Жирлекнең бюджет хисабы бюджет акчаларының баш администраторларының бюджет хисаплары нигезендә жирлек Башкарма комитеты тарафыннан төзелә.

7. Жирлекнең бюджет хисабы еллық булып тора. Бюджет үтәлеше турында хисап квартал саен исәпләнә.

8. Жирлек бюджетының үтәлеше турында еллық хисаплар жирлек Советы каарлары белән расланырга тиеш.

Жирлек бюджетының беренче кварталда, яртыеллыкта һәм тугыз айда үтәлеше турында хисап авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан раслана һәм жирлек Советына һәм Контроль-ревизия комиссиясенә җибәрелә.

49 статья. Жирлек бюджеты үтәлеше турында еллық хисапны тышкы тикшеру

1. Жирлек бюджетының үтәлеше турындагы еллық хисап аны каралганчы жирлек Советында тышкы тикшеру узарга тиеш, ул бюджет акчалары баш администраторларының

бюджет хисапларын тышкы тикшерүне һәм бюджет үтәлеше турындагы еллық хисапка бәяләмә бирүне үз эченә ала.

2. Жирлек бюджеты үтәлеше турында еллық хисапның тышкы тикшерүе Контроль-ревизия комиссиясе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Тышкы тикшерү өчен Контроль-ревизия комиссиясенә түбәндәгеләр тапшырыла:

1) бюджет үтәлеше турында хисап;

2) бюджет үтәлеше балансы;

3) эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында хисап;

4) акча чараларының хәрәкәте турында хисап;

5) жирлекнең аңлатма язы, аңа бәяләмә әзерләү өчен бу елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча. Жирлек бюджеты үтәлеше турында еллық хисапка бәяләмә әзерләү бер айдан да артмаган срокта уздырыла.

4. Жирлекнең Башкарма комитеты аңа быелның 1 апреленнән дә соңга калмыйча бәяләмә бирү өчен жирлек бюджетының үтәлеше турында хисап бирә. Жирлек бюджеты үтәлеше турында еллық хисапка бәяләмә әзерләү бер айдан да артмаган срокта уздырыла.

5. Жирлек бюджеты акчаларының баш администраторлары агымдагы финанс елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча тышкы тикшерү өчен контроль-ревизия комиссиясенә еллық бюджет хисабын тапшыра.

6. Бюджетның үтәлеше турында еллық хисапка бәяләмә контроль-ревизия комиссиясе тарафыннан жирлек Башкарма комитетына бер үк вакытта юллама белән тапшырыла.

50 статья. Жирлек Советы бюджетының үтәлеше турында еллық хисапны тәкъдим итү, карау һәм раслау

1. Бюджет үтәлеше турында еллық хисап Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә жирлек Советы тарафыннан раслана.

2. Жирлек бюджетының үтәлеше турындагы еллық хисап белән бер үк вакытта жирлек Башкарма комитеты түбәндәгеләрне тапшыра:

1) жирлек Советының бюджет үтәлеше турындагы карары проекты;

2) резерв фонды ассигнованиеләренең үтәлеше турында хисап;

3) бюджет кредитлары бирү һәм аларны каплау турында хисап;

4) эчке бурычның торышы турында хисап;

5) аңлатма язы;

6) бюджет законнарында каралган башка документлар һәм материаллар.

3. Жирлек Советы контроль-ревизия комиссиясе төзегәннән соң жирлек бюджетының

үтәлеше турындағы хисапны карый.

Авыл жирлеге Советы бюджет үтәлеше турындағы еллық хисапны карау нәтижәләре буенча бюджет үтәлеше турындағы каарны раслау яисә кире кагу турында каар кабул итә.

Жирлек Советы бюджет үтәлеше турында каар кире кагылған очракта, ул күрсәткечләрне дөрес чагылдырмау яисә тулысынча кире кагу фактларын бетерү һәм бер айдан да артмаган срокка кабат тапшыру өчен кайта.

4. Жирлек бюджетының үтәлеше турында еллық хисап жирлек Советына агымдагы елның 1 маеннан да соңға калмыйча тапшырыла.

51 статья. Жирлек бюджетының үтәлеше турында каар

1. Жирлек бюджетының үтәлеше турындағы каар, керемнәрнең, чыгымнарның һәм бюджет дефицитының (профицитының) гомуми күләмен күрсәтеп, хисап финанс елы өчен бюджет үтәлеше турында хисап раслый.

2. Хисап финанс елында жирлек бюджетының үтәлеше турындағы каарга карата аерым күшымталар белән тубәндәге күрсәткечләр раслана:

1) бюджетлар керемнәре классификациясе кодлары буенча бюджет керемнәре;

2) жирлек бюджеты акчаларының баш бүлүчеләре буенча бюджет чыгымнары;

3) бюджетлар чыгымнары классификациясенең бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет чыгымнары;

4) бюджетлар кытлыкларын финанслау чыганаклары классификациясе кодлары буенча бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары;

6 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ФИНАНС КОНТРОЛЬ

52 статья. Муниципаль контроль тәрләре

1. Муниципаль финанс контроле гавами норматив йөкләмәләрне һәм физик затларга муниципаль берәмлек бюджетыннан башка түләүләр буенча йөкләмәләрне үтәүне, шулай ук муниципаль контрактлар, бюджеттан акчалар бирү туринде шартнамәләр (килешүләр) шартларын үтәүне тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финанс контроле тышкы һәм эчке, башлангыч һәм аннан соңғы финанс контроленә бүленә.

2. Тышкы муниципаль финанс контроле контроль-ревизия комиссиясенең (алга таба - тышкы муниципаль финанс контроле органы) контроль эшчәnlеге булып тора.

3. Бюджет хокук мәнәсәбәтләре өлкәсендә эчке муниципаль финанс контроле жирлек башкарма комитетының, жирлек бюджетын казначылык белән үтәүче органның контроль эшчәnlеге булып тора.

4. Башлангыч контроль жирлек бюджетын үтәү процессында бюджет хокук бозуларын кисәту һәм чикләү максатларында гамәлгә ашырыла.

5. Алдагы контроль аларны үтәүненә законлылыгын, исәпкә алуның һәм хисаплылыкның дөреслеген билгеләү максатларында жирлек бюджетын үтәү нәтижәләре буенча гамәлгә ашырыла.

53 статья. Муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру объектлары һәм ысууллары

Муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру объектлары һәм ысууллары Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.

54 статья. Тышкы муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча

Контроль-ревизия комиссиясе вәкаләтләре

1. Муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча контроль-ревизия комиссиясенең вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы, «Россия Федерациясе

субъектларының һәм муниципаль берәмлекләрнең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә билгеләнә.

55 статья. Эчке муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча эчке муниципаль финанс контроле органнары вәкаләтләре

1. Эчке муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча эчке муниципаль финанс контроле органнарының вәкаләтләре тубәндәгеләрдән гыйбарәт:

бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган, шул исәптән муниципаль учреждениеләрнең бухгалтерлык исәбен алуга һәм бухгалтерлык (финанс) хисаплылыгын төзүгә һәм тапшыруга таләпләр билгели торган хокукий актлар нигезләмәләренең үтәлешен тикшереп тору;

Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан физик затларга гавами норматив йөкләмәләр һәм башка түләүләр буенча йөкләмәләр, муниципаль мөлкәт белән идарә иткәндә һәм (яисә) аннан файдаланганда җирлек бюджеты керемнәрен булдыру һәм чыгымнарын гамәлгә ашыру, шулай ук тиешле бюджеттан, муниципаль контрактлардан акчалар бирү турында шартнамәләр (килешүләр) шартларын үтәүне тикшереп тору;

бюджетттан акчалар бирү турындагы шартнамәләрне (килешүләрне) үтәү максатларында төзелгән шартнамәләрнең (килешүләрнен) шартларын, шулай ук әлеге Кодекста каралган очракларда муниципаль контрактларны үтәү максатларында төзелгән шартнамәләрнең (килешүләрнен) шартларын тикшереп тору;

бюджет акчаларын (бюджетттан бирелгән акчаларны) бирү һәм (яисә) файдалану нәтижәләре турындагы хисапларның, шул исәптән муниципаль программаларны, биремнәрне башкару (муниципаль) турындагы хисапларны, акчаларны бюджетттан бирү күрсәткечләренең күрсәткечләренә ирешү турындагы хисапларның, хисапларның дәреслеген тикшереп тору;

сатып алулар өлкәсендә муниципаль ихтыяжларны тәэммин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алулар өлкәсендә контракт системасы турындагы Россия Федерациясе законнарында каралган контроль.

2. Эчке муниципаль финанс контроле органнары тарафыннан эчке муниципаль финанс контроле вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда:

ревизияләр һәм тикшерүләр үткәрелә;

контроль объектларына актлар, бәяләмәләр, күзаллаулар һәм (яисә) күрсәтмәләр җибәрелә;

финанс органнарына мәжбүриләүнең бюджет чараларын куллану турында хәбәрнамә җибәрелә;

административ хокук бозулар турындагы законнарда билгеләнгән тәртиптә административ хокук бозулар турында эшләр башкару гамәлгә ашырыла;

ревизияләр һәм тикшерүләр үткәрү өчен кирәkle эксперплар үткәрү (оештырыла);

эчке муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру өчен кирәkle мәгълүмат, мәгълүмат технологияләре һәм мәгълүматны яклау турындагы Россия Федерациясе законнары, закон белән саклана торган башка сер турындагы Россия Федерациясе законнары нигезендә дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларына дайми кереп йөрү мөмкинлеге барлыкка килә;

Россия Федерациясе Граждан кодексы нигезендә муниципаль ихтыяжларны гамәлгә яраксыз дип тәэммин итү өчен товарларны, эшләрне, хезмәт күрсәтүләрне сатып алуларны тану турындагы дәгъвалар судка җибәрелә.

3. Эчке муниципаль финанс контроле органнарының вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибе җирле администрацияләрнең муниципаль хокукий актлары, шулай ук эчке муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру стандартлары белән билгеләнә.

Эчке муниципаль финанс контроле органнарының вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибендә ревизияләр һәм тикшерүләр үткәрү нигезләре һәм тәртибе, шул исәптән эчке муниципаль финанс контроле органнары вазыйфаи затларының аларны уздыру турында,

аларны үткөрү вакыты түрүнда каарлар кабул итәргө вәкаләтле вазыйфаи затлар исемлеге, эчке муниципаль финанс контроле органнарының вазыйфаи затларының хокуклары һәм бурычлары, контроль объектларының (аларның вазыйфаи затларының) хокуклары һәм бурычлары, шул исәптән эчке муниципаль финанс контроле органнары вазыйфаи затлары тарафыннан гамәлгә ашырыла торган ревизияләрне һәм тикшеренүләрне оештыру-техник тәэмин иту буенча да булырга тиеш.

Эчке муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру стандартлары жирле администрацияләрнең муниципаль хокукий актларында билгеләнгән эчке муниципаль финанс контроле органнары вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибе нигезендә жирле үзидарә органы тарафыннан раслана.

56. Мәжбүриләүнең бюджет чарапарын куллану вәкаләтләре

1. Жирлек башкарма комитеты күрсәтелгән каарларны үзгәртү (гамәлдән чыгару) түрүнда каар яисә Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән очракларда һәм тәртиптә мәжбүриләү бюджет чарапарын кулланудан баш тарту түрүнда каар кабул итә, шулай ук мәжбүриләүнең бюджет чарапарын куллану түрүнда каар күчermәләрен, күрсәтелгән каарларны муниципаль финанс контроле органына һәм мәжбүри булуның бюджет чарапарын куллану түрүндагы каарларда күрсәтелгән контроль объектларына үзгәртү (баш тарту) түрүнда каар жибәрә.

2. Мәжбүриләүнең бюджет чарапарын куллану түрүндагы каарда бюджет бозу түрүнда мәгълүмат булырга тиеш, ул мәжбүр иту чарапарын куллану түрүнда хәбәрнамәдә, бюджет бозучы контроль объектында, бюджет дәрәҗәсендә мәжбүр иту һәм аны үтәү срокларында күрсәтелгән.

3. Мәжбүриләүнең бюджет чарапарын куллану түрүнда каар кабул иту максатларында жирлек башкарма комитеты муниципаль финанс контроле органына мәжбүр булуның бюджет чарапарын куллану түрүнда хәбәрнамәдә булган белешмәләрне төгәлләштерү түрүнде гарызнамә жибәрергә хокуклы, аны алганнан соң 30 календарь көн дәвамында.

4. Жирлек башкарма комитеты әлеге каарны кабул итүнең бюджет чарапарын куллану түрүнда каар, күрсәтелгән каарны үзгәртү (гамәлдән чыгару) түрүнда каарны кабул итүнең бюджет чарапарын куллану түрүндагы каарларны, күрсәтелгән каарларны үзгәртү (гамәлдән чыгару) түрүндагы каарларны үтәү тәртибендә билгеләнгән тәртиптә башкара.